

(อม.๒๗)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ-ดุสิต) กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ

ผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อ เข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมและได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและลงมติของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย อยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยแสดงตนและลงมติแทนในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว วาระที่หนึ่ง เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอม ให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรและกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้ รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้องและเอกสารประกอบคำฟ้อง คำให้การ ส่วนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พยานหลักฐานที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไต่สวน ตลอดจนอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิด ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัย ก่อนว่าจำเลยอยู่ในที่ประชุมหรือไม่ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดแสดงให้เห็นว่า จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมในช่วงเวลาตามฟ้อง การวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาต้อง พิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยโดยหลักการ การพิสูจน์ให้จำเลยไม่ได้ ช่วงเวลาที่จำเลยเดินทางออกไปร่วมเสวนาเป็นช่วงพักการประชุม เวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา และจำเลยกลับเข้าประชุมและลงมติอีกครั้งเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกานั้น เห็นว่า ใน การรับฟังและชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานที่ได้ความตามทางไต่สวนในการพิพากษาคดีนั้น ศาลต้องยึดถือ หลักการสำคัญในคดีอาญาที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และต้องใช้ดุลพินิจ วินิจฉัยชี้แจงน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริง และจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น และเมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิด หรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ ซึ่งในการรับฟัง พยานหลักฐานนั้นหากทางไต่สวนปรากฏว่ามีประจักษ์พยานยืนยันการกระทำผิดของจำเลย ศาลย่อมต้องรับฟังข้อเท็จจริงจากประจักษ์พยานเป็นสำคัญ แต่หากไม่มีประจักษ์พยาน ศาลมีอำนาจ รับฟังพยานหลักฐานและพฤติการณ์แวดล้อมในคดี รวมถึงเหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอและ มีความเชื่อมโยงถึงตัวจำเลย ประกอบการพิจารณาการกระทำความผิดของจำเลยได้ มิใช่ว่าหาก

ไม่มีประจักษ์พยานแล้วจะไม่สามารถลงโทษจำเลยได้เสมอไป คดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้โอกาสโจทก์และจำเลยนำพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายเข้าไต่สวนเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยแล้ว และยังได้เรียกพยานบุคคลมาไต่สวนเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรด้วย ฉะนั้น การที่ศาลจะลงโทษจำเลยได้หรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ได้ความตามทางไต่สวนทั้งหมดประกอบกัน กรณีจึงมิใช่เรื่องที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะฟังแต่เพียงสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วผลักภาระการพิสูจน์ให้แก่จำเลยแต่ฝ่ายเดียวตามที่จำเลยอุทธรณ์ไม่ เมื่อทางไต่สวนได้ความจากคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ ประจักษ์พยานโจทก์ว่า พยานเดินทางถึงสถานที่จัดงานเสวนาเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา และออกจากงานในเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามบันทึกไทม์ไลน์ส่วนตัวใน Google Maps เอกสารหมายเลข จ.๑๖ ได้บันทึกไว้ พยานจำได้ว่าเมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีคนมาแจ้งว่าขอเลท (late) จากนั้นอีกสักพักจำเลยมาถึงงานและได้มีการพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนากับพยานและนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ต่อมาพิธีกรได้เชิญขึ้นเวทีเสวนาขณะนั้นเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา โดยมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที ก่อนออกจากสถานที่จัดงานพยานกับจำเลยและนางสาวทักษอรได้ถ่ายรูปร่วมกันบนเวที เมื่อลงจากเวทียังได้พูดคุยกับจำเลยและนางสาวทักษอรเป็นเวลาสั้น ๆ จากนั้นพยานใช้เวลาอีกประมาณ ๑๕ นาที ในการพูดคุยกับผู้มาร่วมงาน จนถึงเวลา ๑๕ นาฬิกาพยานจึงออกจากสถานที่จัดงานโดยมีบันทึกไทม์ไลน์ใน Google Maps ยืนยันว่า พยานออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา ช่วงเวลาตามคำเบิกความของพยานสัมพันธ์กับข้อมูลตามที่ Google Maps ส่วนตัวบันทึกไว้ อันเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ปรากฏว่าเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถืออย่างไร ทั้งยังสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและใกล้เคียงกับเวลาการจัดงานเสวนา

ประกอบกับข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ได้จากการลงทะเบียนใน Google Maps ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ เพื่อใช้ในการหาไทม์ไลน์หรือช่วงเวลาการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นหนึ่งในกลไกของรัฐบาล เชื่อว่าเป็นข้อมูลตามความเป็นจริงที่เชื่อถือได้ หากใช้เป็นเพียงการคาดคะเนของพยานอย่างเลื่อนลอยดังที่จำเลยอุทธรณ์ พันเอกอดิสรณ์ยังเบิกความยืนยันว่าพบจำเลยก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา การเสวนาบนเวทีใช้เวลาไม่เกิน ๑๔.๓๐ นาฬิกา หลังจากนั้นพยานยังได้รับมอบของที่ระลึกจากจำเลยด้วย สอดคล้องกับที่จำเลยเบิกความรับว่า เดินทางไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว ร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึกให้วิทยากรอื่นหลังเสร็จงานเสวนา นอกจากนี้ นางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิษฐ์ พยานจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดงาน (อแอกไนเซอร์) เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และทุกคนลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา สอดคล้องกับที่ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามหนังสือลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๒๔ เจือสมกับคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ประจักษ์พยานโจทก์ อันทำให้คำเบิกความและบันทึกถ้อยคำของพันเอกอดิสรณ์มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น โดยพยานทั้งสองไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ทั้งไม่มีส่วนได้เสีย ไม่มีเหตุที่ต้องเบิกความและให้การปรักปรำจำเลย คำเบิกความและคำให้การของพยานทั้งสองปากนี้จึงมีน้ำหนักให้รับฟังได้ ประกอบกับจำเลยมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เอกสารหมาย จ.๓๓ หน้า ๙๕๕ ข้อ ๒ ว่าในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยได้มีกิจธุระสำคัญต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเข้าร่วมงานเสวนาวิชาการ โครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน... อีกทั้งจำเลยยังไปแจ้งความไว้ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลบางโพ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล

ว่าเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่หนึ่ง เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตน และลงมติดังกล่าว และจำเลยมิได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ให้แก่ผู้ใดและมีได้ยอมให้ผู้ใด แสดงตนหรือลงมติแทนแต่อย่างใด เพราะวันดังกล่าวจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนา ... ตามรายงาน ประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเอกสารหมายเลข ล.๑๙ แม้จำเลยอุทธรณ์อ้างว่า จำเลยแจ้งความลงบันทึก ประจำวันไว้เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ว่าไม่ได้ฝากบัตรไว้กับบุคคลอื่น ไม่อาจนำมารับฟังเป็นยุติได้ว่า จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม แต่เมื่อพิจารณบันทึกประจำวันดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าจำเลยได้ให้รายละเอียด ชัดเจนว่า ในวันดังกล่าวจำเลยออกไปร่วมงานเสวนาและไม่ได้เป็นผู้ลงมติ เห็นว่า จำเลยดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าตนอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและ ลงมัตด้วยตนเองหรือไม่ การที่จำเลยคงยืนยันข้อเท็จจริงตามที่แจ้งไว้ต่อพนักงานสอบสวน จึงเชื่อว่า ข้อความที่จำเลยได้แจ้งความไว้นั้นเป็นความจริง อันเป็นการยืนยันว่าจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎรในเวลาที่เกิดเหตุ เจือสมกับพยานหลักฐานอื่นตามทางใต้สวนของโจทก์ รายงานประจำวัน รับแจ้งเป็นหลักฐานเอกสารหมายเลข ล.๑๙ ย่อมมีน้ำหนักให้รับฟัง ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้แน่ชัดว่า จำเลยได้ เดินทางไปร่วมงานเสวนาก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ร่วมงานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมเป็นไปได้ที่จำเลยจะอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติวาระที่หนึ่ง เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา

ส่วนที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของจำเลยเพื่อให้บุคคลอื่นลงมติแทน ในวันเกิดเหตุเป็นวันแรกที่มีการใช้เครื่องลงมติและอยู่ใน ระหว่างการทดสอบระบบ มีปัญหาในการใช้งานห้องประชุมหลายประการ รวมถึงระบบลงคะแนน

เกิดข้อผิดพลาดนั้น เห็นว่า การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแต่ละครั้งนั้นเป็นเรื่องที่ต้องกระทำหลายขั้นตอน แต่กลับมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการระบุชื่อสกุลของจำเลยไว้ชัดเจนมาใช้ลงมติในระหว่างที่จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าช่วงเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ถึง ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยจำเลยลงมติดด้วยตนเองครั้งสุดท้ายเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หน้า ๔๔๘ ก่อนออกไปงานเสวนา หลังจากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ต่อไป โดยมีการลงมติในการพิจารณาร่างฉบับดังกล่าว ๒ ครั้ง คือเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา อันเป็นการลงมติต่อเนื่องมาจากเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา การลงมติแทนจำเลยโดยมีเวลาต่อเนื่องกันเช่นนี้ ย่อมแสดงว่าต้องมีบุคคลรู้ว่าจำเลยออกจากห้องประชุมเมื่อใด และจะกลับเข้ามาประชุมอีกหรือไม่ รวมทั้งต้องมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยมาเพื่อลงมติแทนได้ ทั้งเมื่อจำเลยกลับมาจากงานเสวนาก็สามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติในการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีก พฤติการณ์บ่งชี้ว่าต้องมีการคบคิดปรึกษากันมาก่อน ที่จำเลยอ้างว่าร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ไม่มีการอภิปรายความเห็นที่แตกต่าง แม้จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุม และไม่ได้ลงมติ ก็ไม่มีผลต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ คำเบิกความของนายวิเชียร ชวลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทำหน้าที่กรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) พยานจำเลยว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรทั้งหมดต้องให้ความเห็นชอบ และต้องการที่จะแสดงออกว่าเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ ย่อมเป็นเหตุจูงใจให้จำเลยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้ลงมติแทนในขณะที่จำเลยไม่อยู่

ในที่ประชุม สำหรับข้ออุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า จำเลยลงมติด้วยตนเอง นั้น เห็นว่า จำเลยเบิกความ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ว่า จำเลยไปร่วมงานเสวนา ร่วมถ่ายภาพ และแจกของที่ระลึกให้กับผู้ร่วมงาน การแสดงผลลงมติดังกล่าวเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ทั้งสองครั้งที่ถูกฟ้องนั้น น่าจะเกิดจากความผิดพลาดของระบบ หรืออาจมีผู้อื่นกดปุ่มลงมติโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามที่จำเลยเคยมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๓ ว่า ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อไปร่วมงานเสวนาวิชาการ อันเป็นการยอมรับว่าจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมและไม่ได้ลงมติด้วยตนเอง ส่วนที่ภายหลังจำเลยมีหนังสือเรื่อง ขอชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๗ ข้อ ๑ อ้างว่า ... เนื่องจากวันนั้นมีการขอเปลี่ยนวาระการประชุม ให้นำร่าง... และร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ขึ้นมาพิจารณาก่อน ข้าพเจ้าจึงได้อยู่ลงมติโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเอง จนกระทั่งเลยกำหนดเวลาการจัดงานและมีการตามตัว จึงรีบร้อนนั่งรถจักรยานยนต์ของทีมงานออกไป โดยใช้เวลาอยู่ที่งานประมาณไม่เกินหนึ่งชั่วโมง ... อันเป็นการให้ข้อเท็จจริงทำนองว่าจำเลยลงมติดังกล่าวร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ด้วยตนเอง ซึ่งขัดกับคำเบิกความและหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เอกสารหมายเลข จ.๓๓ ทั้งยังปรากฏต่อมาอีกว่าวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ จำเลยไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน ตามรายงานประจำรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมายเลข ล.๑๙ ว่า ... จำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว ... เพราะในวันดังกล่าวจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนา... ซึ่งเป็นการกลับมาแจ้งความยืนยันอีกว่า ตนไม่ได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติ การให้การและให้ข้อเท็จจริงของจำเลยมีลักษณะกลับไปกลับมา หากความจริงเป็นยุติอย่างหนึ่งอย่างใดมิได้ จึงไม่น่าเชื่อถือ ดังนี้ ข้ออ้างของ

จำเลยที่ว่าจำเลยอยู่ลงมติด้วยตนเองไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ส่วนที่จำเลยอ้างเกี่ยวกับความผิดพลาดของระบบลงคะแนนนั้น ได้ความจากพยานโจทก์ปากนายชัยรัตน์ ทาริยา ว่าปัญหาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งเหตุขัดข้องในระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ เครื่องเสียงบัตร์ค่าง กดลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นว่ายังไม่ได้ลงคะแนน ออกเสียงว่าเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งทักท้วงต่อประธานในที่ประชุม และมีการบันทึกไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ และเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดของตนเสียบบัตรเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ กับต้องกดปุ่มแสดงตนหรือลงมติดด้วย ดังนั้น หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์และกดปุ่มแล้ว หรือมีการเสียบบัตรค่างไว้แต่ไม่ได้กดปุ่มโดยยอมไม่อาจเกิดการประมวลผลใด ๆ ขึ้นได้สำหรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อผิดพลาดในขั้นตอนของการประมวลผลเท่านั้นหาใช่ข้อผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทั้งระบบ และในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดก่อนและหลังเวลาเกิดเหตุจำนวนหลายครั้ง โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้แจ้งต่อที่ประชุมสภาว่ามีข้อผิดพลาดแต่อย่างใด แต่จำเลยกลับโต้แย้งเฉพาะเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ว่าระบบขัดข้องหรือผิดพลาด หากจำเลยอยู่ในที่ประชุม หรือลงมติดด้วยตนเองจริงจำเลยย่อมต้องแจ้งต่อที่ประชุมสภาถึงข้อผิดพลาดนั้นในทันที แต่ก็ได้มีการแจ้งข้อขัดข้องเกี่ยวเนื่องกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแต่อย่างใด นายชัยรัตน์เป็นนักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียงและระบบการลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นพยานคนกลางที่เบิกความตามข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยไม่ปรากฏว่านายชัยรัตน์มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน คำเบิกความของนายชัยรัตน์

มีน้ำหนักให้รับฟัง จึงเชื่อว่าระบบการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติไม่เกิดข้อขัดข้อง หรือผิดพลาดดังที่จำเลยอ้าง องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เสียงข้างมาก จึงเห็นว่า พฤติการณ์แห่งคดี ตามพยานหลักฐานแวดล้อมมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นโดยความยินยอมของจำเลยเพื่อให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทน เมื่อการออกเสียงลงคะแนน เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนน แทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบด้วย ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม ที่การออกเสียงลงคะแนน จะกระทำแทนกันมิได้ อันถือเป็นการลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลให้การออกเสียงลงคะแนน ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของปวงชนชาวไทย และขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยก่อให้เกิดความเสียหาย แก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ และส่วนราชการ ทั้งการที่จำเลยฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ใน ความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยจำเลยยินยอมให้แสดงตนและลงมติแทน เพื่อให้ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงาน
ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ
เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามคำพิพากษา
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นายเอกศักดิ์ ยันตรปกรณ์

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ-ดุสิต) กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมและได้ฝาก

บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นด้วยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว วาระที่หนึ่ง เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่จำเลยทราบดีว่าไม่อาจกระทำการแทนกันได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือเป็นมติที่ไม่ชอบ เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรและกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้องและเอกสารประกอบคำฟ้อง คำให้การ สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พยานหลักฐานที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ไต่สวน ตลอดจนอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ-ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดทำโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัลที่จะจัดขึ้นในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา ได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เชิญพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เป็นวิทยากร ตามสำเนาบันทึกข้อความและหนังสือเอกสารหมายเลข จ.๑๔ ต่อมาวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ในวันดังกล่าวที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่หนึ่งที่ประชุมลงมติเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยในการลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ วาระที่สอง มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยในการลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หลังจากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุมเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา

แต่จำเลยไม่แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ.๑๑ ต่อมาเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ข้อ ๓ โดยจำเลยลงมติ ลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ.๑๑ จากนั้นจำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. อีกหลายครั้งจนเสร็จสิ้นการประชุมในเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ในวันดังกล่าวระหว่างเวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่แม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร โดยนายอดิสรณ์เดินทางถึงที่ตั้งกล่าวเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา และอยู่ร่วมงานถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามบันทึกการเดินทางจากแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมาย จ.๑๖ จำเลยได้เข้าร่วมในงานเสวนาด้วย วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ประธานกรรมการไต่สวนมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ รวมทั้งกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ตามหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ ปช ๐๐๑๙/๑๘๙๙ เอกสารหมาย จ.๓๑ และบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิคัดค้านคณะกรรมการไต่สวนเอกสารหมาย จ.๓๒ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ จำเลยมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงแก่ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการไต่สวนตามหนังสือเอกสารหมาย จ.๓๓

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมในช่วงเวลาตามฟ้องและได้มอบหมาย

สั่งการ หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน มีเจตนาทุจริต มีเหตุจงใจ หรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนใดจากการกระทำตามฟ้อง จำเลยลงมติด้วยตนเองไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ช่วงเวลาที่จำเลยเดินทางออกไปร่วมงานเสวนาเป็นช่วงพักการประชุม เวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา จำเลยมีเวลาเพียงพอรหว่างการพักประชุมและหลังพักการประชุมที่จะไปร่วมงานเสวนาได้เพราะสถานที่จัดงานอยู่ใกล้กับอาคารรัฐสภา โจทก์มีหน้าที่และภาระการพิสูจน์ความผิดของจำเลยไม่ต่างจากภาระการพิสูจน์ในคดีอาญาอื่น ๆ การวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาต้องพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง การผลักภาระการพิสูจน์มาเป็นของจำเลยไม่ชอบและไม่เป็นธรรมนั้น เห็นว่า ทางไต่สวนโจทก์มีสำนวนการไต่สวนและพยานบุคคลเบิกความประกอบเอกสารหมาย จ.๑ ถึง จ.๓๗ พร้อมมีบันทึกคำให้การพยานชั้นไต่สวนมาสนับสนุนข้ออ้างตามฟ้อง ซึ่งในการพิจารณาและรับฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่นั้น หากจำต้องรับฟังข้อเท็จจริงเฉพาะจากประจักษ์พยานเท่านั้น ศาลต้องพิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนทั้งหมดประกอบกันเพื่อให้ได้ความจริง หากมีพยานหลักฐานอื่น พฤติการณ์แวดล้อม หรือเหตุผลที่มีน้ำหนักเพียงพอและมีความเชื่อมโยงถึงจำเลย ย่อมสามารถนำมารับฟังประกอบการพิจารณาว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ก็ได้ อันเป็นการใช้อำนาจไต่สวนและแสวงหาพยานหลักฐานของศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ วรรคหก ที่ว่า “การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้” กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ที่ว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณ หรือเป็น

โทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ...” วรรคสอง ที่ว่า “ ... ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระแล้วแต่กรณีเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้” และวรรคสาม ที่ว่า “... ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการ ส่วนท้องถิ่นดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ...” โดยการรับฟังพยานหลักฐานตามทาง ไต่สวนจะเป็นเช่นไรต้องอยู่ภายใต้ข้อสันนิษฐานว่าจำเลยไม่มีความผิด และหากมีความสงสัยตาม สมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ วรรคสอง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง ซึ่งในการพิจารณาคดีนี้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีได้รับฟัง ข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพียงลำพังเป็นเด็ดขาด หากแต่ใช้เป็น เพียงการกำหนดขอบเขตหรือกรอบของการพิจารณากับการแสวงหาพยานหลักฐานในสำนวนเบื้องต้น เท่านั้น โดยได้พิเคราะห์พยานหลักฐานอื่นทั้งหมดที่โจทก์และจำเลยนำเข้าไต่สวนเพื่อพิสูจน์ความผิด หรือบริสุทธิ์ดังข้อกล่าวอ้างตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๔ แห่งข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกเหนือไปจากสำนวนการ ไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใต้หลักการดำเนินกระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวนตามที่ กฎหมายให้อำนาจไว้ด้วย กรณีจึงมิใช่เรื่องที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รับฟังเพียงสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วผลักภาระการพิสูจน์ให้จำเลยดังข้อ อุทธรณ์ไม่ คดีนี้ทางไต่สวนได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ ประจักษ์พยานที่ยืนยันว่า เมื่อถึง เวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีผู้แจ้งว่าขอเริ่มงานช้า อีกพักหนึ่งจำเลยมาถึงงานและมีการ

พูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนา จนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จึงเริ่มขึ้นเวที ใช้เวลาเสวนาเกินกว่า ๓๐ นาที ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที ก่อนพยานออกจากสถานที่จัดงาน พยานพร้อมจำเลยและนางสาว ทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ถ่ายภาพร่วมกันบนเวทีและถ่ายภาพกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงาน พยานได้รับ มอบของที่ระลึกจากจำเลย จากนั้นลงจากเวทียังได้พูดคุยกันเป็นเวลาสั้น ๆ แล้วพยานใช้เวลาอีก ประมาณ ๑๕ นาที พูดคุยกับผู้ร่วมงาน จนเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานออกจากสถานที่จัดงาน ซึ่งสอดคล้อง กับบันทึกการเดินทางจากแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมายเลข จ.๑๖ ที่แสดงให้เห็นว่าพยานอยู่ที่ สถานที่จัดงานตั้งแต่เวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา และสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามขั้นตอนและ ไกล่เกลี่ยกับเวลาการจัดงานเสวนา โดยไม่ปรากฏว่าข้อมูลตามแอปพลิเคชันดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นหรือ ถูกบิดเบือนเพื่อมุ่งเอาผิดแก่จำเลย พยานหลักฐานส่วนนี้จึงมีความน่าเชื่อถือ มิใช่เป็นเพียงการ คาดคะเนของพยานอย่างเลื่อนลอยดังที่จำเลยอุทธรณ์ การที่พยานเอกอัครราชทูตให้รายละเอียดข้อเท็จจริง ตามลำดับเหตุการณ์ที่พยานมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง โดยพยานเดินทางไปถึงงานเสวนาก่อนเวลาเช่นนี้ แสดงว่าพยานให้ความสำคัญกับงานดังกล่าวและมิได้มีความเร่งรีบ ย่อมมีเวลาเพียงพอที่จะสังเกต เหตุการณ์และขั้นตอนการดำเนินงานเสวนาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ได้รับความจากนางสาว อัจฉรา ชินนิมพาณิษฐ์ พยานจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดงานโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้กับแม่และเด็กในชุมชน ให้การในชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความทำนองว่า จำเลยเดินทางมาถึงงานช้ากว่าวิทยากรคนอื่นหลังเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา ซึ่งจำเลยก็ยอมรับว่าได้ไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว มีการถ่ายภาพและมอบของที่ระลึกให้ วิทยากรคนอื่นหลังเสร็จงานเสวนา เจือสมกับคำเบิกความของประจักษ์พยานโจทก์ดังกล่าว และยัง ได้รับความจากนายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์ เบิกความว่า จำเลยเคยแชร์ลิงก์การถ่ายทอดสดการเสวนาที่ หน้าแอปพลิเคชันเฟซบุ๊กของจำเลย โดยเป็นการถ่ายทอดสดเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา

๑๓.๔๒ นาฬิกา ดังนี้ แม้ไม่ปรากฏเวลาที่แน่นอนว่าจำเลยเดินทางออกจากที่ประชุมและถึงบริเวณที่จัดงานเสวนาเมื่อใด แต่หากพิจารณาช่วงเวลาที่ยังอยู่ร่วมงานเสวนาตามคำเบิกความและคำให้การชั้นไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่พยานบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวโดยตรงและไม่ปรากฏสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย ต่างให้ข้อเท็จจริงที่สัมพันธ์กันอันแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ในช่วงการจัดงานเสวนา ทั้งยังสอดคล้องกับเวลาการถ่ายทอดสดงานเสวนาตามคำเบิกความของนายณัฐชา ประกอบกับจำเลยมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ ว่าในระหว่างการประชุมร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเข้าร่วมงานเสวนาวิชาการ โครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่แม่และเด็กในชุมชน อันเป็นการรับว่าจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม และจำเลยร้องทุกข์ต่อร้อยตำรวจเอก ชัชวาลย์ นิยมชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ ว่าตนเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาเพราะล่วงเลยกำหนดเวลาการจัดงานและถูกตามตัว ทำให้อาจหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ จำเลยมิได้กดปุ่มแสดงตนและลงมติด้วยตนเอง ... จำเลยประสงค์ดำเนินคดีกับบุคคลที่กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกฎหมายจนกว่าคดีจะถึงที่สุดตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเอกสารหมายเลข ๑๙ จำเลยซึ่งอยู่ในสถานะผู้แทนราษฎร เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะรู้ว่าการให้ข้อเท็จจริงใดต่อเจ้าพนักงานของรัฐเพื่อให้บันทึกรายละเอียดไว้ในเอกสารราชการและเป็นเอกสารมหาชน ย่อมมีผลผูกพันจำเลยและจะเป็นข้อมูลดำเนินการที่สำคัญของรัฐในการติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อันเป็นเรื่องที่อาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือชื่อเสียงของผู้อื่นได้ จำเลยต้องตรวจสอบข้อมูลและลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ดีก่อนจะให้ข้อเท็จจริง จำเลยเข้าร้องทุกข์ภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งข้อกล่าวหาและจำเลยชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหาเป็น

เวลา ๑ ปีเศษ ย่อมมีเวลาเพียงพอที่จะตรวจสอบว่าตนเป็นผู้ลงมติเองหรือไม่ หรือมีบุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทนโดยจำเลยไม่ยินยอม เพื่อติดตามหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี แต่จำเลยก็ยังยืนยันข้อเท็จจริงและรายละเอียดดังกล่าว ดังนี้ สำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานดังกล่าวย่อมมีความน่าเชื่อถือและใช้รับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นถึงการไม่อยู่ร่วมในที่ประชุมของจำเลยได้ มิใช่เป็นเพียงหลักฐานยืนยันความบริสุทธิ์การไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยดังที่จำเลยอุทธรณ์ไม่ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้แน่ชัดว่า จำเลยเดินทางไปร่วมงานเสวนาโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่แม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่องการเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล ก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ร่วมงานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง จึงยอมเป็นไปไม่ได้ที่จำเลยจะอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่หนึ่งเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สามเมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ส่วนที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเพื่อให้บุคคลอื่นลงมติแทน ในวันเกิดเหตุเป็นวันแรกที่มีการใช้เครื่องลงมติและอยู่ในระหว่างการทดสอบระบบ มีปัญหาในการใช้งานห้องประชุมหลายประการ รวมถึงระบบลงคะแนนเกิดข้อผิดพลาดนั้น เห็นว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์เป็นเสมือนสิ่งแทนตนในการปฏิบัติหน้าที่และลงมติเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย บัตรอิเล็กทรอนิกส์ย่อมเป็นเอกสารสำคัญประจำตัวซึ่งแสดงถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนมีเหนือยิ่งไปกว่าประชาชนทั่วไป จำเลยต้องใช้มาตรฐานที่มากกว่าวิญญูชนทั่วไปในการเก็บรักษาบัตรดังกล่าว และเมื่อพิจารณาลักษณะบัตรอิเล็กทรอนิกส์เอกสารหมายเลข ๒๐ มีการระบุลำดับ ชื่อและนามสกุลของจำเลยไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับที่นางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เบิกความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์จะมีการติดสติ๊กเกอร์

เลขที่และชื่อสกุลสมาชิกบนพื้นสติ๊กเกอร์สีขาว อักษรสีดำ เมื่อเสียบบัตรให้ชิปคว่ำลงในช่องเสียบบัตร จะปรากฏชื่อสกุลของสมาชิกอยู่บนหัวบัตร ดังนั้นย่อมเป็นการง่ายที่บุคคลทั่วไปจะสังเกตเห็นได้ว่าบัตร นั้นเป็นของผู้ใด จึงไม่น่าเป็นไปได้ที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยผิดหลง หากจำเลยไม่ได้มอบและรู้เห็นยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทน ย่อมเป็นการยากที่บุคคล อื่นนั้นจะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ได้ ทั้งการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นไปใช้เป็น เรื่องที่ฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๒ วรรคสาม ซึ่งมีผลใช้ บังคับขณะเกิดเหตุ และเป็นการกระทำที่เป็นความผิดทางอาญา รวมถึงอาจถูกกล่าวหาว่ากระทำการ อันฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๗ ประกอบมาตรา ๘๑ อาจเป็นเหตุให้ถูกดำเนินคดีอาญา หรือถูกจำกัดสิทธิทาง การเมืองถึงขั้นเพิกถอนสิทธิทางการเมืองตลอดชีวิตได้ มาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงดังกล่าว ย่อม เป็นเหตุให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นที่มีได้รู้เห็นกับจำเลยไม่กล้าที่จะนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ จำเลยไปใช้ลงมติแทน จำเลยอ้างว่าตนเร่งรีบออกจากที่ประชุม จำไม่ได้ว่าบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของ จำเลยอยู่ที่ใด ซึ่งเป็นเรื่องยากที่บุคคลอื่นจะทราบถึงการไม่อยู่ร่วมในที่ประชุมของจำเลย แต่กลับมี บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทน ๒ ครั้ง ในเวลาที่ต่อเนื่องจากการพิจารณาในญัตติ ก่อนทันทีในขณะที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม บุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แทนจำเลยจำเป็นต้องรู้ข้อมูล ความเคลื่อนไหวของจำเลย ว่า จำเลยจะออกจากที่ประชุมเมื่อใด จะกลับไปที่ประชุมอีกหรือไม่ และ จะต้องได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยมาก่อนจึงจะสามารถใช้บัตรลงมติแทนจำเลยได้ทันเวลาจน เสร็จสิ้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าจำเลยกับบุคคลที่ใช้บัตร อิเล็กทรอนิกส์ลงมติแทนต้องเตรียมการกันไว้แล้วล่วงหน้า ทางไต่สวนได้ความอีกด้วยว่า ขณะเกิดเหตุ

ห้องประชุมมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีการใช้เครื่องหมุนเวียนกัน โดยได้รับความจากนายชัยรัตน์ ทาริยา เบิกความว่า เมื่อสมาชิกใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เข้ากับเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใดก็ตาม สามารถดึงบัตรออกจากเครื่องได้ โดยเพื่อเวลาการส่งข้อมูลไปยังระบบคอมพิวเตอร์ประมาณ ๒ ถึง ๕ วินาที ข้อมูลที่ลงมติจะเข้าสู่ระบบการคำนวณและประมวลผลคะแนนของคอมพิวเตอร์สั่งการโดยอัตโนมัติและข้อมูลจะไม่สูญหาย สมาชิกยังสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์หน่วยอื่นมาเสียบและกดลงมติในเครื่องอ่านบัตรเครื่องเดิมได้ทันที โดยระบบคอมพิวเตอร์จะคำนวณและประมวลผลข้อมูลของบัตรที่สมาชิกเสียบและกดปุ่มลงคะแนนเข้ามาใหม่โดยอัตโนมัติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้เครื่องเสียบบัตรลงคะแนนได้ และอาจเป็นช่องทางให้มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นมาใช้ลงมติแทนได้ง่ายโดยที่พบเห็นได้ยาก ยิ่งเป็นข้อสนับสนุนให้เชื่อว่ามีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทน และแม้การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. นี้จะไม่มีการอภิปรายความเห็นที่แตกต่าง หากจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมและไม่ได้ลงมติก็ไม่มีผลต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวดังที่จำเลยอุทธรณ์ แต่ก็ได้รับความจากคำเบิกความของจำเลยและนายวิเชียร ขวาลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทำหน้าที่กรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) พยานจำเลยในทำนองเดียวกันว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดต้องให้ความเห็นชอบ ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ตามวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแนบท้ายบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติแล้ว เป็นเหรียญราชอิสริยาภรณ์ที่เป็นเครื่องหมายในส่วนพระองค์ของพระมหากษัตริย์อย่างหนึ่งสำหรับพระราชทานเป็นเครื่องหมายแห่งพระมหากรุณาธิคุณตามพระราชอัธยาศัยตาม

โบราณราชประเพณีสืบไป จึงเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศ ย่อมเป็นมูลเหตุเพียงพอให้จำเลยต้องมอบหรือฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ให้บุคคลที่ได้มีการคบคิดกันมาก่อนลงมติแทน เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดเชื่อว่าจำเลยร่วมลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยตนเอง นอกจากนี้ ได้รับความจากนายชัยรัตน์เบิกความว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภาเป็นแบบดิจิทัล มีระบบการทำงานสนับสนุนบริบทการประชุมที่เป็นมาตรฐานสากล การทำงานของอุปกรณ์ทุกหน่วยเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ ระบบลงคะแนนต้องใช้การทำงานร่วมกันระหว่างส่วน Hardware ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน และบัตรอิเล็กทรอนิกส์ กับส่วน Software ได้แก่ ชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิดปิดการลงคะแนน หากขาดการทำงานส่วนใดส่วนหนึ่ง จะไม่สามารถทำงานภายใต้ระบบการลงคะแนนได้ ขั้นตอนการทำงานของระบบลงคะแนนเมื่อประธานที่ประชุมสั่งให้แสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบจะเปิดระบบ ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนต้องเสียบบัตรเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์และกดปุ่มแสดงตนเพื่อป้อนคำสั่งยืนยันการแสดงตนเข้าระบบคอมพิวเตอร์สั่งการเพื่อส่งข้อมูลไปคำนวณและประมวลผล เมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการแสดงตน เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบจะปิดโปรแกรมแล้วจะเปิดอีกครั้งเมื่อประธานที่ประชุมขอให้ที่ประชุมลงมติ ผู้เข้าร่วมประชุมต้องเสียบบัตรเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใหม่หรือหากมีการเสียบบัตรค้างไว้ก็ต้องกดปุ่มแสดงตนเพื่อลงมติ และเมื่อประธานที่ประชุมแจ้งปิดการลงมติ เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระบบจะปิดโปรแกรม ดังนั้น หากยังไม่เปิดระบบ Software ตามคำสั่งประธานที่ประชุม ระบบ Hardware ก็จะไม่สามารถใช้งานและประมวลผลได้ หากมีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ค้างไว้ในช่องเครื่องเสียบบัตรเฉย ๆ โดยไม่ได้ดำเนินการใด ไม่ได้กดปุ่มเพื่อยืนยันข้อมูลผู้แสดงตน ระบบการลงคะแนนจะไม่ปรากฏข้อมูลของสมาชิกรายนั้น เนื่องจากการป้อนชุดคำสั่งที่มาจากการกดปุ่มอิเล็กทรอนิกส์ ระบบลงคะแนนจะไม่สามารถประมวลผลได้ ในการลงมติจบแต่ละ

ครั้ง แต่ละมาตรา ระบบเครื่องลงคะแนนจะมีการล้างข้อมูลในส่วน Software ข้อมูลเก่าจะไม่ค้างอยู่ในระบบ ก่อนประชุมทุกครั้งเจ้าหน้าที่กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์จะร่วมกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ติดตั้งตรวจสอบการทำงานของระบบทั้งหมดทุกส่วน ไม่เคยมีปัญหาของระบบ นายชัยรัตน์เป็นนักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุม เบิกความไปตามขั้นตอนการปฏิบัติงานในหน้าที่การตรวจสอบระบบ การควบคุมอุปกรณ์ และกลไกการทำงานของอุปกรณ์ โดยไม่ปรากฏว่าพยานมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลย คำเบิกความของพยานปากนี้จึงมีน้ำหนักให้รับฟัง สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับระบบลงคะแนนที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งเหตุขัดข้องไว้ในเอกสารหมายเลข ๑๑ และตามที่ปรากฏในบันทึกการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบบริการสารสนเทศอาคารรัฐสภาแห่งใหม่และพัฒนากิจการดำเนินงานของสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข ๓๗ นั้น ก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์ใหม่บางตัวไม่สมบูรณ์ การใช้อุปกรณ์ไม่ถูกต้อง เช่น การเสียบบัตรผิดด้าน เสียบบัตรไม่สุดทำให้บัตรไม่สามารถลงทะเบียนและส่งข้อมูลไปฐานข้อมูลกลางเพื่อประมวลผลได้ การกดลงคะแนนไม่ติด ข้อขัดข้องทางเทคนิคในการใช้เครื่อง ความไม่คุ้นชินในการใช้อุปกรณ์ เครื่องค้างกดแสดงตนหรือลงมติไม่ได้หรือกดปุ่มแล้วแต่ไม่ขึ้นผล ลงมติเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นปัญหาข้อขัดข้องในการใช้อุปกรณ์และขั้นตอนการประมวลผล มิใช่ข้อผิดพลาดของระบบลงคะแนนทั้งระบบ ทั้งไม่ปรากฏหลักฐานว่า ในวันดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดโต้แย้งคัดค้านการทำงานของระบบลงคะแนนในการแสดงตนและลงมติว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสียบบัตรค้างไว้ในเครื่องเสียบบัตรโดยไม่ได้กดปุ่มแสดงตนแต่กลับมีการประมวลผลของระบบแจ้งว่ามีการแสดงตนและลงมติของสมาชิกรายนั้น ประกอบกับไม่ปรากฏว่าจำเลยแจ้งต่อที่ประชุมว่าเกิดข้อผิดพลาดในการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนในวันดังกล่าว เชื่อว่าระบบ

ลงคะแนนและการประมวลผลการลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ไม่มีความผิดพลาดหรือบกพร่อง ส่วนที่จำเลยเคยอ้างข้อเท็จจริงตามหนังสือเรื่อง ขอชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ เอกสารหมาย จ.๓๗ ข้อ ๑ ทำนองว่า จำเลยอยู่ลงมตร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเอง จนกระทั่งเลยกำหนดเวลาการจัดงานและมีการตามตัวจึงรีบร้อนนั่งรถจักรยานยนต์ของทีมงานออกไป โดยใช้เวลาอยู่ที่งานประมาณไม่เกินหนึ่งชั่วโมงนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ขัดกับที่จำเลยเคยให้การไว้ตามหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมาย จ.๓๓ ประกอบกับหลังจากจำเลยชี้แจงข้อเท็จจริงตามเอกสารหมาย จ.๓๗ แล้ว จำเลยกลับเข้าร้องทุกข์ต่อร้อยตำรวจเอกชัชวาลย์เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ ยืนยันว่าจำเลยมิได้กดปุ่มแสดงตนและลงมติด้วยตนเอง ... จำเลยประสงค์ดำเนินคดีกับบุคคลที่กระทำความผิดให้ได้รับโทษตามกฎหมาย จนกว่าคดีจะถึงที่สุดตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเอกสารหมาย ล.๑๙ การให้การของจำเลยดังกล่าวจึงมีลักษณะขัดแย้งกันและไม่อยู่กับร่องกับรอย ซึ่งต่อมาในชั้นพิจารณาจำเลยนำพยานเข้าไต่สวนยืนยันข้อเท็จจริงตามที่เคยร้องทุกข์ไว้ต่อพนักงานสอบสวนทำนองว่า การลงมติน่าจะเกิดจากความผิดพลาดของระบบ หรืออาจมีผู้อื่นกดปุ่มลงมติโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลย อันแสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่ได้ลงมติด้วยตนเอง ข้ออ้างตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ว่าจำเลยลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ วาระที่หนึ่งและวาระที่สามด้วยตนเองจึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟัง ดังนี้ เมื่อพิจารณาพยานแวดล้อมที่โจทก์นำเข้าไต่สวนประกอบกันแล้ว มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พฤติการณ์แห่งคดีตามพยานหลักฐานแวดล้อมมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยยินยอมหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทนในการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เมื่อจำเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถือเป็นเจ้าพนักงานของรัฐและมีหน้าที่ต้องพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๓๓ โดยมาตรา ๑๒๐ วรรคสาม กำหนดหลักการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการออกเสียงลงคะแนน และข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม กำหนดว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนส่วนรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๔ ทั้งขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามมาตรา ๑๑๕ ถือว่าจำเป็นกระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติและปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยแล้ว ทั้งจำเป็นย่อมได้ประโยชน์เพราะทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่า จำเลยได้ออกเสียงลงคะแนนในการลงมติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. และเพื่อให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร การกระทำของจำเลยเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นช่องทางเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด และปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม

(อม.๕๐)

- ๑๖ -

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น
จึงวินิจฉัยยืน.

นางสุวิชา นาควัชร

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง

ตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ยื่นคำฟ้องขอให้วินิจฉัยว่า จำเลยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง หรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่น ใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนใน

การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้องโจทก์ คำให้การจำเลย เอกสารประกอบคำฟ้อง เอกสารประกอบคำให้การจำเลย สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไข

เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่งที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยพิจารณา ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ. ๑๑ วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติมสภา และวาระที่ ๓ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ข้อ ๓ โดยจำเลยเป็นผู้ลงมติกาลลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติกาลร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ครั้นเวลา ๑๗.๕๐

นาฬิกา ประธานสังเกตประชุม ซึ่งวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร ซึ่งระหว่างประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าวด้วย

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ จำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมในช่วงเวลาตามฟ้องและได้มอบหมายสั่งการ หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้ใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน มีเจตนาทุจริต มีเหตุจงใจ หรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนใดจากการกระทำตามฟ้อง จำเลยลงมติด้วยตนเอง ไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ช่วงเวลาที่จำเลยเดินทางออกไปร่วมเสวนาเป็นช่วงพักการประชุมเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา มีเวลาเพียงพอที่จะไปร่วมงานเสวนาได้ เพราะสถานที่จัดงานอยู่ใกล้กับอาคารรัฐสภา ใช้เวลาเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์เพียง ๓ ถึง ๕ นาที และจำเลยกลับเข้าประชุมและลงมติอีกครั้งเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา นั้น เห็นว่า โจทก์มีพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เป็นประจักษ์พยานเบิกความว่า ได้รับเชิญจากจำเลยให้เป็นวิทยากรในโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ซึ่งจัดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ช่วงเวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา รายละเอียดตามเอกสารหมาย จ. ๑๔ พยาน

เดินทางไปถึงสถานที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา ตามที่ Google Map ส่วนตัวบันทึกไว้ เมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีคนแจ้งว่าจำเลยจะมาช้า หลังจากนั้นอีกสักพักจำเลยมาถึงงานและพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนา เมื่อเตรียมตัวเสร็จเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา พิธีกรเชิญขึ้นเวทีแล้วมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที จากนั้นพยาน จำเลย และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ถ่ายรูปร่วมกันและถ่ายรูปร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงานด้วย พยานออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา ตรงกับข้อมูลในแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมายเลข จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ ที่ระบุว่า พันเอกอดิสรณ์อยู่ที่อาคารจัดงาน ช่วงเวลา ๑๒.๒๙ ถึง ๑๕ นาฬิกา ซึ่งจำเลยเบิกความรับว่า อยู่ในงานเสวนานานประมาณ ๓๐ นาที โดยพูดชักชวนให้ผู้เข้าร่วมงานเข้าใจการมีส่วนร่วม บทบาทของสตรีในทุกช่วงวัย ความสำคัญของการปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัล ร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึก สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่พยานปากพันเอกอดิสรณ์และนางสาวอัจฉรา ชินนิมพานิชย์ พยานจำเลยเบิกความว่าเป็นผู้จัดงานโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน เป็นประจักษ์พยานอีกคนหนึ่ง เบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาประมาณเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา อยู่ในงานเสวนาประมาณ ๒๐ นาที และลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา ดังนี้ เมื่อไม่ปรากฏว่าพยานทั้งสองปากมีส่วนได้เสียกับผลแห่งคดี จึงถือเป็นพยานคนกลาง เชื่อว่าพยานเบิกความไปตามความเป็นจริง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ในเบื้องต้นว่า จำเลยไปถึงสถานที่เสวนาในเวลาก่อน ๑๔ นาฬิกา และขึ้นเวทีเสวนากับพันเอกอดิสรณ์และนางสาวทักษอรจนถึงเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา แล้วยังใช้เวลาร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึกกับผู้เข้าร่วมงาน ช่วงเวลาดังกล่าวจำเลยมิได้อยู่ร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อพิจารณาประกอบกับหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจำเลย เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ตามเอกสารหมายเลข จ.๓๓ หน้า ๙๕๕ ข้อ ๒ ที่ระบุว่าในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออก

จากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเข้าร่วมงานเสวนาวิชาการ โครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน... กับเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ จำเลยได้ไปแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาลบางโพ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล รายละเอียดตามรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมาย ล. ๑๙ ซึ่งมีใจความว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยที่จำเลยมิได้เป็นผู้แสดงตนและลงมติ... ยิ่งเป็นการยืนยันสนับสนุนว่าจำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันและเวลาเกิดเหตุอย่างแน่นอน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าวันเกิดเหตุจำเลยออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปถึงสถานที่เสวนาในเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ร่วมงานเสวนาจนถึง ๑๔ นาฬิกา หลังจากนั้นได้ใช้เวลาร่วมถ่ายรูปและแจกของที่ระลึกกับผู้ร่วมงาน เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยมิได้แสดงตน แสดงว่าจำเลยยังไม่กลับเข้าห้อง ดังนั้น ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมและไม่สามารถลงมติที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ รับหลักการ ที่ประชุมลงมติ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ ที่ประชุม ลงมติ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ด้วยตนเองตามฟ้องที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยลงมติด้วยตนเองมิได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตน จำเลยเดินทางออกไปร่วมงานเสวนาในช่วงพักการประชุมเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา มีเวลาเพียงพอระหว่างการพักการประชุมที่จะไปร่วมงานเสวนาได้เพราะสถานที่จัดงานอยู่ใกล้กับอาคารรัฐสภา ใช้เวลาเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์เพียง ๓ ถึง ๕ นาที และจำเลยกลับเข้าประชุมและลงมติดีกครั้งในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา นั้น ก็ล้วนแล้วแต่ขัดกับคำให้การของจำเลยในชั้นชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำ

เบิกความในชั้นไต่สวน รับฟังเป็นจริงมิได้ ทั้งข้อที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยแจ้งความลงบันทึกประจำวันดังกล่าวข้างต้นไว้เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองว่า มิได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้กับบุคคลอื่นนั้น ข้อเท็จจริงตามรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน มีสาระเพียงเป็นการยืนยันว่า จำเลยมิได้ปรากฏตัวอยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ณ ช่วงเวลาที่แจ้งความไว้ แต่กลับมีผลการแสดงตนและลงมติเป็นชื่อของจำเลย มิได้มีเหตุผลอื่นใดอันอาจสนับสนุนยืนยันได้ว่า จำเลยมิได้ฝากบัตรแสดงตนไว้กับบุคคลอื่นในวันและเวลาเกิดเหตุ อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น โดยพฤติการณ์และพยานหลักฐานแวดล้อมกรณีประกอบกันเชื่อได้ว่า ในวันเกิดเหตุ ขณะที่จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เมื่อการออกเสียงลงคะแนนในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจะกระทำแทนกันมิได้ การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการแสดงตน จึงถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การฝากหรือมอบหมายให้ผู้ใดเก็บรักษา ย่อมเป็นการส่อเสี่ยงกับการถูกแอบอ้างนำไปใช้ในการแสดงตนและลงมติ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ จำเลยจึงต้องหวงแหนรักษาบัตรอิเล็กทรอนิกส์นั้นไว้กับตนเอง ซึ่งในข้อนี้โจทก์มีนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นพยานเบิกความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ จะติดสติ๊กเกอร์เลขที่และชื่อสกุลสมาชิกบนพื้นสติ๊กเกอร์สีขาว อักษรสีดำ มีวิธีใช้โดยเสียบบัตรให้ชิพคว่ำลงไปในช่องเสียบบัตรและที่บนหัวบัตรจะปรากฏชื่อสกุลของสมาชิก จึงเป็นการยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยผิดหลง เมื่อตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ แพ้มที่ ๑ หน้า ๔๔๘ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า จำเลยลงมติด้วยตนเองครั้งสุดท้าย

ในเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ก่อนออกไปงานเสวนา หลังจากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ต่อไปและมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติต่อเนื่องอีกในเวลา ๑๓.๔๑ และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา จึงเชื่อได้ว่าต้องมีบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ทราบเวลาออกและเข้าห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรของจำเลยและบุคคลนั้นต้องมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยติดตัวไว้เพื่อใช้ลงมติ ในการตรวจสอบองค์ประชุมเมื่อเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา จำเลยมิได้แสดงตน แต่ในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกามีการลงมติ จำเลยได้ร่วมลงมติด้วยแสดงว่าเมื่อจำเลยกลับเข้าห้องประชุมสภา จำเลยก็สามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกลับคืนมาจากบุคคลดังกล่าวแล้วใช้ลงมติได้ทันทีเมื่อ พุทธิดการณ์เช่นนี้บ่งชี้ว่า จำเลยและบุคคลที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยลงมติแทนจำเลยรู้เห็นเป็นใจเสมือนหนึ่งจำเลยรับรู้และยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นใช้บัตรแสดงตนของจำเลยลงมติแทนได้ สอดคล้องกับกับข้อเท็จจริงที่พยานจำเลยปาก นายวิเชียร ชวลิต ผู้ควบคุมเสียงฝ่ายรัฐบาลในสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ เบิกความว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องให้ความเห็นชอบทั้งหมด และต้องการที่จะแสดงออกว่าเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ จึงจำเป็นที่จำเลยจะต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นเพื่อใช้แสดงตนและลงมติแทน อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยข้อต่อไปมีว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ มีความผิดพลาด หรือบกพร่อง หรือไม่ โจทก์มีนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมระบบเสียงและระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เป็นพยานเบิกความว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ภายในห้องประชุมรัฐสภาเป็นระบบลงคะแนนแบบดิจิทัลที่ต้องใช้การทำงานร่วมกันระหว่างระบบ Hardware ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบ Software ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ในการเปิดปิดการลงคะแนน การคำนวณ และประมวลผลคะแนนโดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือ Chip Card ที่บรรจุฐานข้อมูล หมายเลขประจำตัว ชื่อ-สกุล พรหมศักดิ์ของผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเดียวกันกับระบบฐานข้อมูลกลางของชุดโปรแกรมคอมพิวเตอร์บริหารจัดการเป็นสื่อกลางในการสื่อสารรับส่งข้อมูลระหว่างระบบ Hardware และ Software เมื่อประธานในที่ประชุมเปิดให้แสดงตนและสั่งให้ปิดการแสดงตน ระบบแสดงตนก็จะปิด แล้วประมวลผลส่งต่อไปยังหน้าจอ จากนั้นจะเริ่มการลงมติต่อไป (Start Vote) ซึ่งการกด Start Vote แต่ละครั้งจะทำให้การประมวลผลก่อนหน้าถูกล้างข้อมูลออกทันที การทำงานของเครื่องลงคะแนนเกิดจากระบบ Software ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเปิดและปิดตามคำสั่งของประธานในที่ประชุม ส่วนระบบ Hardware คือ เครื่องลงคะแนนและบัตรลงคะแนน เป็นการดำเนินการของสมาชิกแต่ละคน หากยังไม่เปิดระบบ Software ตามคำสั่งของประธาน ระบบ Hardware ก็ไม่สามารถใช้งานและประมวลผลได้ คงใช้ได้เฉพาะระบบไมโครโฟนในการอภิปรายเท่านั้น แม้เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์หรือกดปุ่มใดในขณะที่ยังไม่เปิดระบบ Software ก็จะไม่มีการประมวลผลการแสดงตนและลงมติก่อนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้งจะต้องมีการตรวจสอบการทำงานของระบบ โดยตรวจสอบทุกฟังก์ชันของระบบ Software และเครื่องลงคะแนนทุกเครื่อง ระบบไมโครโฟน ไฟสถานะของเครื่องอ่านบัตร โดยใช้บัตรฐานข้อมูลทดสอบที่ไม่ใช่ฐานข้อมูลของสมาชิก (Hardware) ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ร้อยละร้อย ซึ่งการตรวจสอบทุกครั้ง อุปกรณ์ทุกหน่วยทั้งบนบัลลังก์และแถวที่นั่งของ

สมาชิกไม่เคยมีปัญหาของระบบ ดังนี้ เมื่อนายชัยรัตน์มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียง และระบบลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เบิกความตามข้อเท็จจริงที่ตนรู้เห็นจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ คำเบิกความของนายชัยรัตน์จึงมีน้ำหนักรับฟังเป็นความจริงได้ เมื่อพิจารณาประกอบข้อเท็จจริงการแสดงตนและลงมติการประชุมสภาผู้แทนราษฎรของจำเลยก่อนและหลัง พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ. ๑๑ ที่ไม่ปรากฏว่าการแสดงตนและลงมติของจำเลยมีความผิดพลาดหรือบกพร่องเกี่ยวกับระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์หรือแม้แต่จำเลยจะได้ทักท้วงเกี่ยวกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยในการแสดงตนและลงมติในภายหลังที่จำเลยอ้างว่ากลับจากงานเสวนาแล้วเข้าประชุมต่อแต่อย่างใด และตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงว่าในวันเกิดเหตุมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งเหตุขัดข้องในการแสดงตนและประมวลผลต่อประธานในที่ประชุม ได้แก่ เครื่องเสียงบัตรค้ำ กดลงคะแนนแล้ว แต่เครื่องเสียงบัตรขึ้นสถานะว่ายังไม่ได้ลงคะแนน เสียงบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนแล้ว แต่เครื่องเสียงบัตรแสดงสถานะว่าบัตรใช้ไม่ได้ กดออกเสียงลงคะแนนว่าเห็นด้วย แต่เครื่องเสียงบัตรแจ้งว่างดออกเสียง อันแสดงว่าระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทำงานครบถ้วนเป็นปกติ แต่อาจเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องในการประมวลผลทั้งเป็นความผิดพลาดหรือบกพร่องที่เกิดขึ้นขณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในห้องประชุมและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะต้องมีการทักท้วงโดยทันที ดังนั้น ข้ออ้างของจำเลยเกี่ยวกับความผิดพลาดหรือบกพร่องของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่มีเหตุผลและน้ำหนักให้น่าเชื่อถือ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ในการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐

พ.ศ. ... วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ไม่มีความผิดพลาดหรือบกพร่องดังที่จำเลยกล่าวอ้าง อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาข้อต่อไปมีว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตหรือไม่ เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม กำหนดว่าในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม กำหนดด้วยว่า การออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันไม่ได้ ดังนี้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงมีสิทธิเฉพาะตัวในการออกเสียงและลงคะแนนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่แต่เฉพาะกรณีที่ได้เข้าประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การกระทำอย่างใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ย่อมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ทั้งยังเป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริตอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนและสภาผู้แทนราษฎร โดยมีต้องคำนึงว่า กระบวนการตรากฎหมายจะเสียไปหรือไม่ ส่วนเอกสิทธิ์ที่จำเลยจะแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนโดยเด็ดขาด ซึ่งผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวจำเลยในทางใด ๆ มิได้นั้น ต้องเป็นกรณีการใช้เอกสิทธิ์ภายใต้การปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและคำปฏิญาณว่าตนจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มิได้หมายความว่ารวมไปถึงการมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นลงมติแทนตนได้ เพราะจะเป็นการละเมิดหรือฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือ

ละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด นอกจากนี้จำเลยซึ่งมีหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ด้วยตนเอง กลับฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นหรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ แทนจำเลยดังกล่าว เป็นผลให้ร่างพระราชบัญญัติผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ย่อมเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเอง เพื่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาผู้แทนราษฎรและปวงชนชาวไทย ดังนี้ ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน และเมื่อศาลได้ให้โอกาสทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยนำพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายเข้าไต่สวนเพื่อพิสูจน์ความผิดและบริสุทธิ์ โดยเฉพาะโจทก์มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์บางช่วงบางตอน อีกทั้งศาลยังแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคลที่เรียกมาไต่สวนเพิ่มเติม พิจารณาวินิจฉัยประกอบกับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานที่ปรากฏตามสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และพฤติการณ์พยานแวดล้อมกรณีที่สุดคดียังต้องกันจนได้ความจริงเป็นที่ยุติ โดยมีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังได้โดยมั่นคงปราศจากข้อสงสัยแล้วว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยปัญหาตามอุทธรณ์ของจำเลยในข้ออื่นอีก เพราะมิได้ทำให้ผลของคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลง

วินิจฉัยยื่น./

นายอำพันธ์ สมบัติสภาพรกุล

(ပမ.၅၀)

- ၈၈ -

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ.๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับอุทธรณ์วันที่ ๒๕ เดือน เมษายน	พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ – ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม

การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและ
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและ
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม
ระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของ
จำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น ใช้บัตร
ของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ
รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมี
เจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้
ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่
ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะ
กระทำแทนกันมิได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มิชอบ อันเป็นการ
กระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้
สภาผู้แทนราษฎรปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของ
ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้

ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณาว่า
จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ
ไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำร้องและพยานหลักฐานตามทางไต่สวนแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะ
เกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขต
เลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และ
อำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ
ต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้ง
กรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การ
ให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำเลยได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์ประจำตัวเลขที่ ๑๕๐ จาก
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อใช้เสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติใน
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา มีการประชุมสภา

ผู้แทนราษฎรสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมด้วย ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยมีมติให้พิจารณา ๓ วาระรวด แล้วที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติวาระที่ ๑ ขึ้นรับหลักการ โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติลำดับที่ ๑๔๓ เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ตาม รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมาย จ. ๑๑ วาระที่ ๒ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติวาระที่ ๓ โดยมีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติลำดับที่ ๑๔๓ เมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ครั้นเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา ประธานในที่ประชุมมีคำสั่งพักการประชุม และเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.... เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่ไม่มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมาย จ. ๑๑ ในระหว่างที่มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่ได้ลาประชุม ไปร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุค

สมัยดิจิทัล โดยจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดีสุขเจริญ ร่วมกันเป็นวิทยากร ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ข้อ ๓ โดยจำเลยเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยในช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติลำดับที่ ๑๓๑ เมื่อเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ. ๑๑ หลังจากนั้น จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีกหลายครั้ง ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๖๙ หน้า ๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมาย จ.๑๑

คดีนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ แม้ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานนั้นแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ...” วรรคสองบัญญัติว่า “การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ... เป็นหลักในการพิจารณาและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้...” และวรรคสามบัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้” แต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวและข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งเป็นข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่งของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดพยานหลักฐานในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้โดยชัดแจ้ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว บัญญัติว่า “นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” ดังนั้น การวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองย่อมใช้ดุลพินิจชี้ขาดพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ แล้วจึงมีอำนาจนำบทบัญญัติในภาค ๕ พยานหลักฐาน ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่คดีนี้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

อีกด้วย แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานรู้เห็นเหตุการณ์ แต่ถ้าโจทก์มีพยานบอกเล่าแล้วมีเหตุผลแวดล้อมซึ่งเป็นพยานพหุเหตุแวดล้อมที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ประกอบด้วยแล้ว ก็อาจมีน้ำหนักเพียงพอให้วินิจฉัยได้ว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด แล้วศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องมีประจักษ์พยานเท่านั้น คดีนี้ โจทก์มีพยานเอกอภิสรรค์ ลำเพาพงษ์ เป็นประจักษ์พยานเบิกความว่า จำเลยมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ เชิญพยานให้เป็นวิทยากร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เนื่องจากจำเลยได้จัดทำโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ในวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา พยานเดินทางถึงสถานที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา และออกจากงานในเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามทราฟฟิกใน Google Maps ส่วนตัวเอกสารหมายเลข จ.๑๖ ที่พยานบันทึกไว้ พยานจำได้ว่าเมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา งานยังไม่เริ่มเนื่องจากมีคนมาแจ้งว่า ขอเลท(late) อีกสักพักจำเลยมาถึงงาน เมื่อจำเลยเดินทางมาถึงงานแล้ว จำเลยพูดคุยกับพยานและนางสาวทักษอร รักดีสุขเจริญ เพื่อเตรียมงานก่อนขึ้นเวทีเสวนา ครั้นเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา พิธีกรเชิญพยาน จำเลย และนางสาวทักษอรขึ้นเวทีเสวนาแล้วพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน ใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที เมื่อเสร็จการเสวนา พยานได้รับมอบของที่ระลึกจากจำเลย และก่อนออกจากสถานที่จัดงาน พยานกับจำเลยและนางสาวทักษอรถ่ายรูปร่วมกันบนเวที เมื่อลงจากเวที พยานยังได้พูดคุยกับจำเลยและนางสาวทักษอรเป็นเวลาสั้น ๆ หลังจากนั้นพยานใช้เวลาอีกประมาณ ๑๕ นาที พูดคุยกับผู้มาร่วมงานจนถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานออกจากสถานที่จัดงาน เห็นว่า พยานเอกอภิสรรค์เป็นพยานคนกลางเบิกความและให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช.ตรงไปตรงมาเป็นลำดับ

ขั้นตอนเชื่อมโยงกันสมเหตุผล ไม่ปรากฏว่าพันเอกอดิสรณ์มีสาเหตุโรคเคืองกับจำเลยมาก่อน ไม่มีเหตุระแวงสงสัยว่าพันเอกอดิสรณ์จะแกล้งเบิกความและให้ถ้อยคำปรีกปรัจำเลยให้ต้องรับโทษ ประกอบกับไทม์ไลน์ตาม Google Maps ส่วนตัวของพันเอกอดิสรณ์ เอกสารหมาย จ.๑๖ ดังกล่าว เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่พันเอกอดิสรณ์บันทึกไว้ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ เพื่อใช้ในการหาช่วงเวลาการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นหนึ่งในกลไก ของรัฐบาลในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคและติดตามกลุ่มเสี่ยงติดเชื้อ โดยไม่ปรากฏว่า ข้อมูลดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถืออย่างไร เชื่อว่าข้อมูลที่เป็นไทม์ไลน์ดังกล่าวเป็นข้อมูลตาม ความเป็นจริง มิใช่พันเอกอดิสรณ์ประจักษ์พยานโจทก์คัดค้านประมาณการเวลาเองดังที่จำเลย อุทธรณ์ แล้วยังเชื่อว่า พันเอกอดิสรณ์เบิกความและให้ถ้อยคำไปตามความเป็นจริงที่ได้รู้เห็นมาโดย ปราศจากมูลเหตุจูงใจ นอกจากนี้ โจทก์มีคำให้การของนางสาวอัจฉรา ชินนิมพานิชย์ ผู้จัดการ (อแอกไนเซอร์) ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ เอกสารหมาย จ.๒๔ ที่ให้การต่อ คณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช. เป็นพยาน โดยนางสาวอัจฉราให้การว่า งานเสวนาแบ่งปันความรู้ บทบาท แม่แห่งยุคดิจิทัลในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีกำหนดการตั้งแต่ ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยเดินทางไปถึงงานล่าช้ากว่าวิทยากรท่านอื่น และเมื่อจำเลยนำสืบนางสาวอัจฉราเป็นพยาน นางสาวอัจฉราเบิกความว่า จำเลยเดินทางมาถึงงานเสวนา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และทุกคน ลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา สอดคล้องกับคำให้การที่นางสาวอัจฉราไว้ไว้ไว้แก่ คณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช. แม้จะแตกต่างกันบ้างก็เป็นเพียงพลความไม่ทำให้คำให้การของ นางสาวอัจฉราไม่น่าหนักตนน้อยลงไปหรือไม่น่าเชื่อถือ แม้คำให้การของนางสาวอัจฉราเป็นพยาน บอกเล่า แต่เมื่อพิจารณาตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า

นั้นน่าจะเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงในคดีนั้นได้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงรับฟังคำให้การของนางสาวอัจฉราดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นของ โจทก์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๑) ประกอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม ข้อเท็จจริงตามคำเบิกความดังกล่าวของนางสาวอัจฉราสนับสนุน คำให้การของนางสาวอัจฉราเอกสารหมายเลข จ.๒๔ ซึ่งเป็นพยานหลักฐานของโจทก์ให้มีความ น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และยังสนับสนุนให้พยานหลักฐานของโจทก์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๓ แก่ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช.ว่า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ของที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎร จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปปฏิบัติหน้าที่ใน ฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเข้าร่วมงานเสวนาวิชาการโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน การที่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติดำเนินการที่ ถูกกล่าวหาไม่ได้เกิดจากการกระทำใด ๆ ของจำเลยทั้งสิ้น แต่อาจเกิดจากปัจจัยอย่างอื่น เช่น สภาพ และข้อขัดข้องของการใช้ห้องประชุมของวุฒิสภา (ห้องจันทรา) และการใช้ช่องบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แสดงตนและออกเสียงลงคะแนน สอดคล้องกับคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ กับถ้อยคำของพัน เอกอดิสรณ์และคำให้การของนางสาวอัจฉราที่ให้ไว้แก่คณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช. ข้างต้น คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจำเลยดังกล่าวเป็นคำรับของจำเลยที่กระทำต่อเจ้าพนักงานของรัฐและ เป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของจำเลยที่สามารถไต่สวนจำเลยในชั้นพิจารณาได้แล้วยังทำให้พยาน

หลักฐานของโจทก์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นอีกด้วย แม้คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของจำเลยดังกล่าว เป็นพยานบอกเล่า แต่เมื่อพิจารณาตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยาน บอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงในคดีนี้ได้ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองจึงรับฟังคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวของจำเลยเป็นพยานหลักฐานประกอบพยาน หลักฐานอื่นของโจทก์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๑) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม แต่ต่อมาจำเลยยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติมเป็นหนังสือฉบับ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๗ ต่อคณะกรรมการไต่สวนของ ป.ป.ช. ว่า วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยยืนยันว่าจำเลยเป็นผู้กดปุ่มลงมติด้วยตนเองตามสื่อออนไลน์(อินสตาแกรม) ที่จำเลยโพสต์ตามรูปประกอบที่ ๒ แนบท้ายหนังสือ กำหนดการงานสัมมนา ณ สถาบันพัฒนา คุณภาพวิชาการ คือ ช่วงระหว่าง ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา แต่เนื่องจากวันนั้นมีการขอเปลี่ยนวาระการ ประชุมให้นาร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... และร่างพระราชบัญญัติ เหรียญรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ขึ้นมาพิจารณาก่อน จำเลยอยู่ลงมติโดยใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน ด้วยตนเองจนกระทั่งเลยกำหนดเวลาจัดงานแล้วมีการตามตัวจำเลย จึงรีบร้อนนั่งรถจักรยานยนต์ ของทีมงานออกไป โดยใช้เวลาอยู่ทำงานประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ปกติแล้วจำเลยจะพกบัตรหลัก ติดตัวไปสภาและกลับบ้านเสมอ แล้วยังมีบัตรสำรองเก็บอยู่ที่เจ้าหน้าที่สภาด้วย แต่บางครั้งก็อาจลืม บัตรหลักคาเครื่องไว้ เนื่องจากรีบร้อนออกไปและตั้งใจรีบกลับเข้ามา หากจำเลยลืมนำบัตรชก ออกจากเครื่องติดตัวไปขณะไม่ได้อยู่ที่โต๊ะ อาจเป็นไปได้ที่จะมีผู้อื่นมาใช้เครื่องนั้นและเข้าใจผิดว่า เป็นบัตรของตนเอง หรือมีการกระทำการกดบัตรแทนโดยพลการ ซึ่งขัดแย้งกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ครั้งแรกโดยปราศจากเหตุผล อีกทั้งรูปประกอบที่ ๒ แนบท้ายหนังสือดังกล่าว ที่เป็นภาพช่องเสียบบัตรและมือของจำเลยขณะกดเครื่องลงมติ กับระบุวันที่ได้ภาพว่าเป็นวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ แต่ไม่มีเวลาที่บันทึกว่าเป็นเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกาหรือเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาที่มีการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ประกอบกับข้อเท็จจริงยังได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ จำเลยแจ้งความร้องทุกข์ต่อร้อยตำรวจเอกชัชวาลย์ นิยมชาติ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางโพ ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว เพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาเนื่องจากล่วงเลยกำหนดเวลาการจัดงานและถูกติดตามตัว จำเลยรีบเดินทางไปงานอาจทำให้ลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ จำเลยเชื่อว่าเกิดจากความบกพร่องของบัตรและระบบลงมติ หรือมีบุคคลกดปุ่มโดยใช้บัตรของจำเลยไปโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลย จำเลยจึงแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่บุคคลหรือนิติบุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าว ตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมายเลข ๑๙ ข้อเท็จจริงตามสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานดังกล่าวเจือสมพยานหลักฐานของโจทก์ แล้วยังสนับสนุนพยานหลักฐานของโจทก์ให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จำเลยอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า จำเลยจำไม่ได้ว่าเวลาที่จำเลยไปร่วมงานเสวนา บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ที่ใด แต่เมื่อเบิกความตอบคำถามศาล จำเลยเบิกความว่าลืมบัตรไว้แถวที่นั่ง เมื่อกลับไปประชุม จำเลยค้นหาบัตรพบบริเวณแถวที่นั่งที่เคยนั่งอยู่ ไม่รู้สึกผิดปกติ จำเลยพบบัตร แต่จำไม่ได้ว่าอยู่ในกระเป๋า หรือวางไว้ที่โต๊ะ หรือคาไว้บนเครื่อง เมื่อพบแล้วนำมาใช้

ลงคะแนนต่อไป จำเลยไม่ยืนยันว่า จำเลยลงคะแนนร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำไม่ได้ว่าจำเลยอยู่หรือไม่อยู่ในช่วงเวลาที่ลงมติ มีความเป็นไปได้ที่จะอาจจะไม่อยู่ โดยจำเลยไม่มีพยานหลักฐานอื่นสนับสนุน แต่ข้อเท็จจริงบางส่วนตามคำเบิกความของจำเลยที่ว่า จำเลยไม่ยืนยันว่า จำเลยลงคะแนนร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำไม่ได้ว่าจำเลยอยู่หรือไม่อยู่ในช่วงเวลาที่ลงมติ มีความเป็นไปได้ที่จะอาจจะไม่อยู่ เจือสมพยานหลักฐานของโจทก์แล้วยังสนับสนุนพยานหลักฐานของโจทก์ให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น คำเบิกความดังกล่าวของจำเลยใช้ยืนยันจำเลยและรับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๓ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนจึงมีใช่มีแต่คำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ซึ่งเป็นประจักษ์พยานเท่านั้น แต่ยังมีพยานเอกสารที่เป็นพยานบอกเล่าที่รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ และพยานแวดล้อมซึ่งเป็นพยานหลักฐานของโจทก์ แล้วยังมีคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานของจำเลยที่เจือสมพยานหลักฐานของโจทก์ซึ่งสนับสนุนให้พยานหลักฐานของโจทก์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นอีกด้วย จึงหาใช่เป็นกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผลการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้แก่จำเลยฝ่ายเดียวดังที่จำเลยอุทธรณ์แต่อย่างใดไม่ พยานหลักฐานของจำเลยไม่อาจหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า ก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรและเดินทางไปร่วมงานเสวนาเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยจำเลยไม่ได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของ จำเลยที่ใช้ลงมติติดตัวไปด้วย จำเลยจึงไม่ได้อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลงมติ ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ ขึ้นรับหลักการ เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยไม่ได้เป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย เสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทั้งในวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ส่วนที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยเดินทางออกไปร่วมงานเสวนาในช่วงพักการประชุมเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา จำเลยลงมติร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวทั้งในวาระที่ ๑ และวาระที่ ๓ ด้วยตนเอง ซึ่ง สอดคล้องกับคำชี้แจงเพิ่มเติมเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๗ แต่ขัดแย้งกับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ เอกสารหมายเลข จ.๓๓ และข้อเท็จจริงที่จำเลยอ้างความเป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวนดังกล่าวข้างต้นโดย ปราศจากเหตุผล ไม่อาจรับฟังเอาเป็นความจริงตามอุทธรณ์ส่วนนี้ของจำเลยได้

ส่วนที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ของจำเลยเพื่อให้บุคคลอื่นลงมติแทน ในวันเกิดเหตุเป็นวันแรกที่มีการใช้เครื่องลงมติและอยู่ใน ระหว่างการทดสอบระบบ มีปัญหาในการใช้งานห้องประชุมหลายประการ รวมถึงระบบลงคะแนน เกิดข้อผิดพลาดนั้น โจทก์มีนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่ม งานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นพยาน เบิกความว่า ระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เป็นระบบที่ต้องใช้การทำงานร่วมกันระหว่างระบบ ฮาร์ดแวร์ คือ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนน กับระบบซอฟต์แวร์ซึ่งเป็น

ชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ ในการเปิดปิดการลงคะแนน การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลาง การจะปรากฏผลการแสดงตนหรือลงมติว่ามีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนว่าอย่างไรจะต้องเกิดจากการเสียบบัตรที่ถูกต้อง และกดปุ่มป้อนคำสั่งให้ระบบคอมพิวเตอร์ไปประมวลผล ปัญหาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งเหตุขัดข้อง ได้แก่ กดปุ่มลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นว่ายังไม่ได้ลงคะแนน หรือลงคะแนนว่าเห็นด้วยแต่เครื่องขึ้นว่างดออกเสียง เป็นต้น ซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะทักท้วงต่อประธานในที่ประชุม และมีการบันทึกไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๑ หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์แล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติ หรือมีการเสียบบัตรค้างไว้แต่ไม่ได้กดปุ่มใด ๆ ย่อมไม่อาจเกิดการประมวลผลขึ้นได้ เห็นว่า นายชัยรัตน์เป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียงและระบบการลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ไม่ปรากฏว่านายชัยรัตน์มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ไม่มีเหตุระแวงสงสัยว่าจะแกล้งเบิกความปรักปรำจำเลยให้ต้องรับโทษ เชื่อว่า นายชัยรัตน์เบิกความไปตามความเป็นจริงที่ได้รู้เห็นมาโดยปราศจากมูลเหตุจูงใจ และโจทก์ยังมีนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไปสำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นพยานเบิกความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ฉบับจริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ จะติดสติ๊กเกอร์เลขที่ ชื่อและชื่อสกุลของสมาชิกเป็นอักษรสีดำบนพื้นสติ๊กเกอร์สีขาวอยู่บนหัวบัตร ผู้ที่พบเห็นย่อมทราบว่าเป็นของผู้อื่นยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยผิดหลง เห็นว่า นางสาวสายฝนเป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถือได้ว่าเป็นพยานคนกลาง ไม่ปรากฏว่า

นางสาวสายฝนมีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ไม่มีเหตุระแวงสงสัยว่าจะแกล้งเบิกความ
 ปรักปราจำเลยให้ต้องรับโทษ เชื่อว่า นางสาวสายฝนเบิกความไปตามความเป็นจริงที่ได้รู้เห็นมาโดย
 ปราศจากมูลเหตุจูงใจเช่นเดียวกัน ประกอบกับวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์
 เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยเสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติก่อนและหลังเวลา
 เกิดเหตุหลายครั้ง โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยทักท้วงต่อประธานในที่ประชุมว่ามีข้อผิดพลาดในการใช้
 บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแต่อย่างใด แล้วจำเลยยังอุทธรณ์ว่า เมื่อปรากฏชื่อจำเลยในการลงมติ
 กรณีย่อมต้องถือว่าจำเลยเป็นผู้ลงมติเอง ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่สนับสนุนคำเบิกความของนายชัยรัตน์
 และนางสาวสายฝนให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ทำให้เห็นว่า การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย
 ในการลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ...เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกาและ
 เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา มิได้เกิดข้อขัดข้องหรือผิดพลาด และไม่น่าเชื่อว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 คนอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยเข้าใจว่าเป็นบัตรของตนเอง แม้ร่างพระราชบัญญัติ
 เหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จะไม่มีการอภิปรายในทำนองไม่เห็นชอบกับร่างพระราช
 บัญญัติฉบับนี้ หากจำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมและไม่ได้ลงมติ ไม่มีผลต่อการพิจารณาร่าง
 พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวดังที่จำเลยอุทธรณ์ก็ตาม แต่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความยอมรับว่า
 ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... เป็นร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 ทั้งหมดน่าจะต้องเห็นชอบ และนายวิเชียร ขวาลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทำหน้าที่กรรมการ
 ประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) พยานจำเลย เบิกความว่า ร่างพระราชบัญญัติเหรียญ
 ราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... เป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องให้ความ
 เห็นชอบ คำเบิกความของจำเลยและนายวิเชียรพยานจำเลยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า สมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดน่าจะต้องเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ที่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เป็นเครื่องหมายส่วนพระองค์ของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ หากจำเลยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมัยแรกไม่อยู่ในที่ประชุมเพื่อลงมติร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวอาจแสดงถึงการไม่ให้ความสำคัญต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่จูงใจให้จำเลยต้องมีชื่อเป็นผู้ลงมติเห็นชอบในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย แม้จำเลยมีเอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญที่จะแสดงตนและลงมติหรือไม่แสดงตนและลงมติก็น่าได้ แต่การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวต้องเป็นเรื่องที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วยังต้องอยู่ภายใต้คำปฏิญาณตนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตด้วย มิได้หมายความว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีเอกสิทธิ์ที่จะมอบหมายหรือยินยอมให้ผู้อื่นลงมติแทนตนเองได้ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการใช้เอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญกระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเสียเอง เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า จำเลยออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไปก่อนเวลาที่เกิดเหตุและกลับไปยังที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรภายหลังเวลาที่เกิดเหตุซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการพิจารณาและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยไม่ได้นำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยติดตัวไปด้วย แต่เมื่อจำเลยกลับจากงานเสวนาเข้าไปในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เหมือนเดิมดังเช่นที่จำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ก่อนที่จำเลยจะออกไปร่วมงานเสวนา จำเลยอ้างตนเองเป็นพยานแต่ไม่ได้เบิกความยืนยันว่า จำเลยพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ในช่องเสียบบัตรหรือบริเวณแถวที่นั่งที่จำเลยเคยนั่งอยู่หรือ

ได้รับบัตรคืนมาได้อย่างไรหรือรับคืนจากผู้ใด ซึ่งมีลักษณะปกปิดข้อเท็จจริงไม่ให้พาดพิงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นที่ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติแทนจำเลย เพื่อไม่ต้องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นต้องได้รับความเดือดร้อนหรืออาจถูกดำเนินคดีได้ ประกอบกับวันเกิดเหตุห้องประชุมของวุฒิสภา (ห้องจันทรา) ซึ่งใช้เป็นห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันใช้เครื่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มแสดงตนและลงมติซึ่งเป็นช่องทางให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นสามารถนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยมาเสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติแทนจำเลยได้โดยไม่มีข้อพิรุธ ดังนั้น แม้โจทก์ไม่มีประจักษ์พยานที่เห็นเหตุการณ์ว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวของจำเลยเสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติแทนจำเลย แต่พยานหลักฐานอื่นที่ได้จากการไต่สวนซึ่งมีทั้งพยานบุคคลที่เป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้วยังมีเหตุผลแวดล้อมซึ่งถือว่าเป็นพยานพฤติเหตุแวดล้อมประกอบด้วย หากโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผลการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ให้แก่จำเลยแต่ฝ่ายเดียวดังที่จำเลยอุทธรณ์แต่อย่างใดไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์เลขที่ ๑๕๐ ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวของจำเลยเสียบบนช่องเสียบบัตรแล้วกดปุ่มลงมติ

แทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ในวาระที่ ๑ ชั้น
รับหลักการ เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา พยานหลักฐานของ
จำเลยไม่อาจหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ การกระทำดังกล่าวของจำเลยไม่ชอบด้วยหลักการ
ออกเสียงลงคะแนน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๐
วรรคสาม ที่บัญญัติให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน การออกเสียงลงคะแนน
จึงเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่เป็สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนคือผู้ที่เข้า
ประชุมและอยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีการออกเสียงลงคะแนนเท่านั้น การแสดงตนของสมาชิกย่อม
เป็นเรื่องสำคัญ จะต้องกระทำแต่ละครั้งด้วยตนเอง การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนน
แทนกันจึงเป็นการขัดต่อบทบัญญัติดังกล่าวและข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑
ข้อ ๗๒ วรรคสาม ซึ่งมีผลกระทบต่อการตรวจสอบองค์ประชุม อันเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐาน
ของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตได้ปฏิญาณตนใน
ที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๑๑๕ เพื่อประโยชน์
ส่วนรวมของประเทศชาติโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย มาตรา ๑๑๔ แม้การกระทำของจำเลยจะไม่มีผลถึงกับทำให้กระบวนการตรากฎหมายฉบับ
ดังกล่าวต้องเสียไป แต่มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุม
พิจารณานั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย และก่อให้เกิดความเสียหาย
แก่ประชาชนและสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ เป็นความผิดฐานเป็น
เจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจใน
ตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ

(อม.๕๐)

- ๑๙ -

หน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ และไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ข้ออื่นของจำเลยอีกต่อไปเพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษจำคุกและปรับจำเลย แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ก่อนนั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

จึงวินิจฉัยให้พิพากษายืน.

นายกิตติพงษ์ ศิริโรจน์

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ.๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๑๒ เดือน	มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๖
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๒๕ เดือน	เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถามการเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติม

รัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. โดยไม่ได้ลาการประชุม แต่ไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยการประชุมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทำเป็น ๓ วาระ วาระที่ ๑ รับหลักการ ลงมติเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา วาระที่ ๒ มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา ไม่มีการแก้ไข วาระที่ ๓ ลงมติเสร็จสิ้นเมื่อเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา ระหว่างเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา ฝ่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของ จำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้น ใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหา ประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตน แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่ทราบดีว่าสมาชิกคนหนึ่งย่อมมี เสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งการออกเสียงลงคะแนนจะกระทำแทนกันได้ ซึ่งการกระทำ ของจำเลยมีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่มีชอบ อันเป็นการกระทำ โดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุให้ สภาผู้แทนราษฎร ปวงชนชาวไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รวมทั้งกระบวนการตรากฎหมายของ ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้

ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.
๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า
จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษ
ไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้อง พยานหลักฐานจากการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของ
ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และที่คู่ความ
ไม่อุทธรณ์โต้แย้งกัน ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบ
แบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทาง
การเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา สภาผู้แทนราษฎรมี
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่ ๑) ที่ห้อง
ประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ห้องประชุมดังกล่าวมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน
จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยโดยไม่ได้ลาประชุม ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เอกสารหมายเลข จ.๘ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่
๑ รับหลักการ ในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา มีการลงมติโดยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ ลำดับ

ที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ และวาระที่ ๓ ในเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา มีการลงมติโดยนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หน้า ๔๘๙ และ ๕๑๓ ต่อมาเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุม แต่จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ ในวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร ระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว และหลังจากเสร็จงานเสวนาจำเลยเดินทางกลับมาร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อจนปิดการประชุมในเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย และโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใดที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้มอบหมาย สั่งการ หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลใดใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบกับรายงานการประชุม (ขวเลข) เอกสารหมายเลข จ.๑๑ และ จ.๑๓ ของวันเกิดเหตุ จำเลยมีเวลาเพียงพอในช่วงพักการประชุมที่จะไปเข้าร่วมงานเสวนาได้ เห็นว่า ทางไต่สวนได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เบิกความว่า พยานไปร่วมเป็นวิทยากรในงานเสวนา

แบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุติธรรม ณ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” พยานเดินทางถึงที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา เมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาตามกำหนดการมีคนแจ้งว่าขอเลื่อน จากนั้นสักพักจำเลยเดินทางมาถึง พยาน จำเลย และนางสาวทักษอร พุดคุยเตรียมงานกันก่อนขึ้นเวทีเสวนา ขณะนั้นมีการเลื่อนมาถึงเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ก็เริ่มขึ้นเวที ใช้เวลาเสวนาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที พยานออกจากงานเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามที่แอปพลิเคชัน Google Map ส่วนตัวได้บันทึกไว้แต่ก่อนออกจากสถานที่จัดงานหลังจากเสร็จสิ้นการเสวนา จำเลยเป็นประธานแจกของที่ระลึกให้แก่พยาน พยาน จำเลย และนางสาวทักษอรร่วมกันถ่ายรูปบนเวทีและยังได้ถ่ายรูปกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมงาน เมื่อพยานลงจากเวทียังได้พูดคุยกับจำเลยและนางสาวทักษอรเป็นระยะเวลาสั้น ๆ จากนั้นพยานได้พูดคุยกับผู้ร่วมงานอีกประมาณ ๑๕ นาที จนกระทั่งเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานเดินทางออกจากสถานที่จัดงาน เห็นว่า พันเอกอดิสรณ์เป็นพยานคนกลางและเบิกความเกี่ยวกับระยะเวลาและเหตุการณ์ที่ไปร่วมงานเสวนาสอดคล้องกับข้อมูลในไทม์ไลน์ส่วนตัวของนายอดิสรณ์ในแอปพลิเคชัน Google Map เอกสารหมาย จ.๑๖ แผ่นที่ ๘๒๔ หากจำเลยเดินทางกลับจากงานเสวนาและเข้าห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรก่อนเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ซึ่งมีการตรวจสอบองค์ประชุม ย่อมต้องมีหลักฐานการแสดงตนของจำเลย แต่เมื่อพิจารณารายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ กลับไม่ปรากฏชื่อของจำเลยแสดงตนแต่อย่างใด และรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แผ่นที่ ๒ แผ่นที่ ๖๔๓ ปรากฏว่าจำเลยลงคะแนนเมื่อเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา แสดงว่าจำเลยเพิ่งกลับเข้ามาประชุมในช่วงเวลาดังกล่าว อันเป็นข้อสนับสนุนทำให้คำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์มีน้ำหนักให้รับฟังยิ่งขึ้น นางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิษฐ์ พยานจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดงานเสวนาเบิกความเท็จสมว่า

จำเลยมาถึงงานเสวนาเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา ทุกคนลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา ย่อมแสดงว่าจำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรในขณะที่มีการลงมติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ทั้งจำเลยเองก็เคยชี้แจงข้อเท็จจริงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมว่า จำเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ตามเอกสารหมาย จ.๓๗ และยังคงแจ้งความร้องทุกข์ ตามเอกสารหมาย ล.๑๙ ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ เหมียนราชูจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว ดังนี้ เมื่อจำเลยไปร่วมงานเสวนาตั้งแต่เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ทำงานประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมแสดงว่าในขณะที่มีการลงมติในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยก็ไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่กลับปรากฏว่ามีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ที่จำเลยนำสืบว่า จำเลยอาจจะหลงลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ หรืออาจมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยมาใช้โดยผิดหลง หรือจำเลยกลับมาที่ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรทันเวลาแสดงตนและลงมตินั้น ก็เป็นการนำสืบขัดแย้งกันเอง ทั้งที่เป็นเรื่องที่อยู่ในความรู้เห็นของจำเลยทั้งสิ้น จึงเป็นพิรุชทั้งได้ความจากนายชัยรัตน์ ทาริยา เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติว่าในการแสดงตนและลงมติแต่ละครั้งจะกระทำต่อเมื่อประธานในที่ประชุมสั่งให้แสดงตน และเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเสร็จแล้วจึงปิดระบบแสดงตนหลังจากนั้นประธานในที่ประชุมสั่งให้ลงมติและเจ้าหน้าที่เปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติเมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เครื่องเสียบบัตรเดียวกันจะต้องมีการดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกจากเครื่องหลังจากแสดงตนแล้ว จากนั้นจึงเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใหม่อีกครั้งเพื่อลงมติ หากไม่มีการ

เสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงคะแนน การแสดงผลที่ปรากฏชื่อจำเลยย่อมมีอาจเกิดขึ้นได้ ยิ่งกว่านั้นเมื่อจำเลยกลับจากงานเสวนา จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติต่อโดยไม่มีพฤติการณ์ใด ๆ อันแสดงว่าจำเลยลืมบัตรดังกล่าวไว้ที่ใดหรือได้คืนอย่างไร ข้ออ้างของจำเลยจึงขัดแย้งกันเองและไม่น่าเชื่อถือ ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในช่วงเวลาเกิดเหตุ จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่จำเลยได้ฝากบัตรหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงมติแทนจำเลย

ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า การที่องค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีการกระทำความผิดและการกระทำความผิดและเจตนาของจำเลย เป็นการไม่ชอบ นั้น เห็นว่า องค์คณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยกพยานหลักฐานในสำนวนที่โจทก์นำสืบประกอบรายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาพิจารณาโดยตลอดแล้ว จึงวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักรับฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง อันถือได้ว่าโจทก์ได้พิสูจน์ความผิดของจำเลยเพียงพอแก่การรับฟังลงโทษจำเลยตามฟ้องแล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยเพราะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นหน้าที่สำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนแทนกันได้ การที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่กลับฝากบัตรหรือยินยอมให้บุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้แสดงตนและลงมติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... แทนจำเลย ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและสภาผู้แทนราษฎร และเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือ

(อม.๕๐)

- ๘ -

ผู้อื่นอันเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตแล้ว จึงมีความผิดตามฟ้อง ที่ศาลฎีกา
แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น
จึงวินิจฉัยยืน.

นายสาคร ตั้งวรรณวิบูลย์

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง	ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน	พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ-ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา

จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุม โดยไม่ได้แจ้งลาการประชุม แต่ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือปล่อยให้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทน ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง หรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทยและถือเป็นมติที่ไม่ชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรรวมทั้งกระบวนการกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครชัยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาประชุมปรึกษาแล้วพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงทางการเมือง ประกอบกับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว

ข้อเท็จจริงในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ซึ่งห้องประชุมดังกล่าวมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เอกสารหมายเลข จ.๘ ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของจำเลยเป็นผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๑๕๐ ระหว่างการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และในวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์หมายเลขบัตร ๑๕๐ ของจำเลยไปใช้ลงมติในลำดับที่ ๑๔๓ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๔๘๙ และ ๕๑๓ ส่วนวาระที่ ๒ มีการตั้งกรรมาธิการจึงไม่มีการลงมติ และเมื่อมีการตรวจสอบองค์ประชุมในเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา จำเลยไม่ได้แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ ในวันเดียวกัน เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยไปเป็นวิทยากรในงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ ร่วมกับพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ หลังจากเสร็จงานเสวนาจำเลยกลับมาร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อจนปิดการประชุมในเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการแรกว่า โจทก์มีภาระการพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดและเจตนาของจำเลยหรือไม่ เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ แม้ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือรอบเวลาที่

กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานนั้นแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น ทั้งนี้ ตามแนวทางและวิธีการตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” และในวรรคสองบัญญัติว่า “การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณีเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้” จากบัญญัติข้างต้นจึงเห็นได้ว่า ในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมืองที่ใช้ระบบไต่สวนนั้น คือการให้อำนาจศาลเพื่อค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด โดยให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหลักในการพิจารณาคดี ทั้งนี้ มาตรา ๖ วรรคสอง ไม่ได้บังคับให้ศาลต้องรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นยุติตามที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระเท่านั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้กำหนดเรื่องภาระการพิสูจน์ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้แก่กรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม เมื่อพิจารณาประกอบกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ ที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดและแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” ด้วยเหตุนี้ เมื่อโจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้างข้อเท็จจริงหรือข้อกล่าวหาต่อศาล โจทก์จึงมีภาระที่ต้องนำพยานหลักฐานมานำสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่ามี การกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ ให้ได้เสียก่อน ศาลจึงจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้ อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยฟังขึ้น

มีปัญหาดังกล่าวต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยต่อมาว่า จำเลยกระทำความผิดตาม พินักษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงทางการเมืองหรือไม่ เห็นว่า ทางใต้สวนได้ความจาก พันเอกอดิสรณ์ พยานโจทก์ซึ่งร่วมเป็นวิทยากรกับจำเลยและนางสาวทักษอรว่า จำเลยมาถึงงานหลัง เวลา ๑๓ นาฬิกา พยาน จำเลยและนางสาวทักษอรพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเสวนากันจนกระทั่งเวลา ประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา จึงขึ้นเวทีเสวนา ใช้เวลาเสวนาไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที เสร็จแล้วพยาน จำเลยและนางสาวทักษอรถ่ายภาพร่วมกันบนเวที และเมื่อลงจากเวทีพยานยังได้พูดคุยกับจำเลยและ นางสาวทักษอรอีกเป็นเวลานาน ๆ จากนั้นพยานใช้เวลาอีกประมาณ ๑๕ นาที พุดคุยกับผู้มาร่วมงาน จนถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานจึงออกจากสถานที่จัดงานโดยแอปพลิเคชัน Google Map ส่วนตัวของ พยานได้บันทึกไหม้ไลน์ดังกล่าวไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๖ สอดคล้องกับคำเบิกความของนางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิษฐ์ ผู้จัดงาน (ออแกนเซอร์) ว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา ทุกคนลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับถ้อยคำในชั้นใต้สวนของ พยานปากนี้เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๔ ที่ระบุว่า งานเสวนาใช้เวลาเสวนา ประมาณ ๑ ชั่วโมง คำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์และนางสาวอัจฉราเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการ เสวนาและพิธีการต่าง ๆ ข้างต้นจึงน่าเชื่อว่าใกล้เคียงกับเวลาจริง ทั้งนี้งานเสวนาดังกล่าวเป็น โครงการที่จำเลยเป็นผู้จัดขึ้น พันเอกอดิสรณ์เป็นผู้ที่ได้รับเชิญให้มาเป็นวิทยากรร่วม นางสาวอัจฉรา รับจ้างให้มาเป็นผู้จัดงาน (ออแกนเซอร์) จึงไม่มีเหตุให้ต้องระวางสงสัยว่าจะปรักปรำให้ร้ายจำเลย และหากจำเลยกลับเข้าห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรหลังจากเสร็จการเสวนาดังที่จำเลยกล่าวอ้าง จำเลยย่อมควรต้องเข้าแสดงตนต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรในเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ในขณะที่มี การตรวจสอบองค์ประชุมได้ แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ กลับไม่ปรากฏชื่อของจำเลยว่ามีมาแสดงตนแต่อย่างใด ข้อเท็จจริงตามทางใต้สวนจึงฟังได้ว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรขณะที่มีการลง มติเมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ที่มีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตน

และลงมติ ทั้งนี้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเป็นเสมือนสิ่งแทนตนที่จำเลยต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อแสดงตัวตนและลงมติในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเลยต้องเก็บรักษาไว้ด้วยตนเอง อีกทั้งเมื่อพิจารณาลักษณะของบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการระบุชื่อและนามสกุลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเจ้าของบัตรไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้ที่พบเห็นสามารถทราบได้ทันทีว่าบัตรนั้นเป็นของผู้ใด อีกทั้งการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลอื่นมาแสดงตนและลงमतถือเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๘๐ วรรคสาม ดังนั้นหากจำเลยลืมนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยทิ้งไว้ด้วยความไม่ตั้งใจ แล้วมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ นอกจากนี้ยังได้ความจากนายชัยรัตน์ ทาริยา เกี่ยวกับขั้นตอนการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติว่า ในการแสดงตนและลงมติแต่ละครั้งนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อประธานในที่ประชุมสั่งให้แสดงตน และเจ้าหน้าที่ควบคุมระบบเปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนเสร็จแล้วจึงปิดระบบแสดงตน หลังจากนั้นประธานในที่ประชุมสั่งให้ลงมติและเจ้าหน้าที่เปิดระบบให้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติ เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เครื่องเสียงบัตรเดียวกันจะต้องมีการดึงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ออกจากเครื่องหลังจากแสดงตนแล้ว จากนั้นจึงเสียงบัตรอิเล็กทรอนิกส์ใหม่อีกครั้งเพื่อลงมติ ดังนั้น การใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติจึงจะต้องมีการกระทำหลายขั้นตอน การที่มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยมาใช้แสดงตนและลงมติในระหว่างที่จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่างช่วงเวลาถึงสองครั้ง และเมื่อจำเลยกลับจากการเสวนาเข้ามาในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยก็ได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงमतอีกหลายครั้งจนจบการประชุมในวันดังกล่าว ตามพฤติการณ์ดังที่ได้ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่จำเลยเดินทางไปร่วมงานเสวนาและไม่อยู่ในห้องประชุมรัฐสภานั้น ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนอื่นนำไปใช้แสดงตนและลงमतแทน จึงถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดย

(อม.๕๐)

- ๗ -

มีชอบ และเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาลงโทษจำเลยมานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน./

นางสาวสิริกานต์ มีจุล

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดี
ชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม.อธ. ๑ /๒๕๖๖
คดีหมายเลขแดงที่ อม.อธ. ๙ /๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง { อัยการสูงสุด โจทก์
นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์ จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย อุทธรณ์คัดค้าน คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่า
จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม

การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้อง คำให้การจำเลย พยานหลักฐานตามทางไต่สวน รายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งในชั้นอุทธรณ์รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ - ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จำเลยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ที่ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมด้วยในลำดับที่ ๑๕๐ ตามสำเนารายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเอกสารหมายเลข จ.๘ ต่อมาก่อนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาญัตติขอเปลี่ยนวาระการประชุมโดยขอนำระเบียบวาระร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ขึ้นมาพิจารณาก่อน จำเลยแสดงตนและลงคะแนนในเวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา และเวลา

๑๒.๑๘ นาฬิกา ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญรัตนาภรณ์
รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ในวาระที่ ๑ และลงมติเห็นชอบในวาระที่ ๓ จำเลยแสดงตนและลงคะแนนใน
เวลา ๑๒.๕๙ นาฬิกา ๑๓.๐๒ นาฬิกาและเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา ต่อมาที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ในวาระที่ ๑ และลงมติเห็นชอบใน
วาระที่ ๓ มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ในวาระที่ ๑ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร
๑๕๐ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔
หน้า ๔๘๙ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการนำบัตร
อิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภา
ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ ในเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา
ประธานสั่งพักการประชุม ต่อมาเวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา เริ่มประชุมต่อ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
พิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. เวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบ
องค์ประชุม แต่ไม่ปรากฏการแสดงตนของจำเลย ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕
ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ เวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติ
ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ข้อ ๓ โดยปรากฏการลงมติของจำเลยลำดับที่
๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า
๖๔๓ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หลังจากนั้นจำเลยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดำเนินข้อบังคับ
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ในเวลา ๑๕.๓๘ , ๑๕.๓๙ , ๑๗.๓๓ , ๑๗.๓๖ , ๑๗.๔๐ และ
๑๗.๔๙ นาฬิกา รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๖๙ หน้า
๖๘๓ หน้า ๗๔๖ หน้า ๗๖๑ หน้า ๗๘๑ และหน้า ๗๙๖ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ ครั้นเวลา ๑๗.๕๐
นาฬิกา ประธานสั่งเลิกประชุม ในวันเดียวกันนั้น เวลา ๑๓ นาฬิกา ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงาน
เสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัล ที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่

๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามโครงการกิจกรรม เวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล โดยจำเลยเป็นผู้จัดทำโครงการ ในงานมีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร ซึ่งระหว่างการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจำเลยออกจากห้องประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าวด้วย

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยมีว่า จำเลยกระทำความผิดตาม คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่ โดยจำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ มีภาระการพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดแต่โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานใดมายืนยันข้อเท็จจริงว่าจำเลย ไม่ได้เป็นผู้ลงมติเอง ไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงว่าจำเลยมอบหมายสั่งการ รู้เห็นเป็นใจ หรือฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นแสดงตนและลงมติแทนจำเลย หรือบัตรของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของ จำเลย และจำเลยไม่ได้ฝากบัตรให้ผู้อื่นลงมติแทนจำเลย ศาลจึงต้องพิพากษายกฟ้องไม่ใช่ผลการ การพิสูจน์ให้แก่จำเลยแต่ฝ่ายเดียวนั้น เห็นว่า ในการพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกฎหมายเฉพาะ กระบวนพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมืองจึงแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป โจทก์มีหน้าที่นำสืบโดยส่งสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวน เพื่อพิสูจน์การกระทำความผิดของจำเลย จำเลยมีหน้าที่นำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนเพื่อพิสูจน์ ว่าตนเองไม่ได้กระทำความผิด และกฎหมายยังให้อำนาจศาลมีหน้าที่ไต่สวนค้นหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ การที่จะนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการพิสูจน์มาใช้บังคับแก่คดีได้ก็ต่อเมื่อไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น เมื่อการไต่สวนพยานหลักฐานในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนของโจทก์ตามฟ้องมิใช่เรื่องภาระการพิสูจน์ตามที่จำเลยอุทธรณ์ ในชั้นไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโจทก์มีพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ ให้ถ้อยคำว่ามีหนังสือเชิญพยานไปเป็นวิทยากรในวันเกิดเหตุ เวลาตามกำหนดงานคือ ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา พันเอกอดิสรณ์เดินทางไปถึงงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา เมื่อถึงเวลาตามกำหนดงานยังไม่เริ่ม มีคนแจ้งว่าขอเลื่อนเวลาเพราะจำเลยยังไม่มา จากนั้นอีกสักพักจำเลยจึงเดินทางมาถึงงาน พันเอกอดิสรณ์ จำเลยและนางสาวทักษอร ได้พูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวที จนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา พิธีกรเชิญขึ้นเวที ได้พูดคุยกันบนเวทีเกินกว่า ๓๐ นาที ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที พันเอกอดิสรณ์ จำเลยและนางสาวทักษอร ถ่ายภาพร่วมกันบนเวที เมื่อลงจากเวทีมีการพูดคุยกับผู้ร่วมงานเป็นเวลานานๆ พันเอกอดิสรณ์ออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา สอดคล้องกับที่นางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ ทำหนังสือถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฉบับลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ ว่าจำเลยมาถึงงานล่าช้ากว่าวิทยากรคนอื่นและงานใช้เวลาเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง และนางสาวอัจฉราให้ถ้อยคำในชั้นไต่สวนว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาหลังเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จำเลยอยู่ที่งานเสวนานานประมาณ ๒๐ นาที โดยลงจากเวทีประมาณ ๑๔ นาฬิกา ประกอบกับรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐาน เอกสารหมายเลข ๑๙ ที่จำเลยแจ้งต่อร้อยตำรวจเอกชัชวาลย์ นิยมชาติ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางโพ ว่า การประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ที่ปรากฏผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลยนั้น จำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่ม

แสดงตนและลงมติดังกล่าวเพราะจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาเนื่องจากล่วงเลยกำหนดเวลาการจัดงานและถูกติดตามตัวแล้ว เมื่อรับฟังประกอบรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จ.๑๑ และบันทึกการออกเสียงลงคะแนน จ.๑๓ ซึ่งจำเลยไม่ได้ปฏิเสธความถูกต้องแล้ว เชื่อว่าการแสดงตนและลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๒.๐๙ นาฬิกา เป็นต้นมาจนถึงเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา และเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา จนถึงเวลา ๑๗.๔๙ นาฬิกา ที่ปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติ จำเลยเป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติด้วยตนเอง ส่วนเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา จำเลยแจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าตนมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติ แต่เมื่อรายงานการประชุมปรากฏชื่อจำเลยแสดงตนและลงมติเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าการแสดงตนและลงมติดังกล่าวต้องใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของผู้นั่นเอง แต่จำเลยรับว่าไม่ได้เป็นผู้กดปุ่ม แสดงว่าจำเลยยอมรับว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมในเวลาดังกล่าว ย่อมแสดงว่ามีผู้อื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ในเวลาดังกล่าว แม้ไม่ปรากฏพยานบุคคลยืนยันว่าจำเลยออกจากห้องประชุมเวลาใด แต่เพียงพยานหลักฐานตามทางใต้สวนมีน้ำหนักพอฟังแล้วว่า จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องประชุมและไม่ได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติในเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา การที่จำเลยกลับมาจากงานเสวนาและกดปุ่มแสดงตนและลงมติในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา จนถึงเวลา ๑๗.๔๙ นาฬิกา และปิดประชุม เมื่อไม่ปรากฏว่ามีการขอยกบัตรใหม่หรือเบิกบัตรสำรองในช่วงเวลาดังกล่าวตามที่นางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้ถ้อยคำต่อศาล ย่อมแสดงว่าเมื่อจำเลยกลับจากงานเสวนาแล้วจำเลยกลับเข้าครอบครองบัตรและใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเองแสดงตนและลงมติในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ต่อเนื่องถึงเวลา ๑๗.๔๙ นาฬิกา จนปิดประชุม ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยจำไม่ได้ว่าขณะที่จำเลยไปร่วมงานเสวนานั้นบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ที่ใด จำไม่ได้ว่าลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์และเบิกบัตรสำรองหรือไม่ จำไม่ได้ว่าเมื่อกลับจากงาน

เสวนาพบบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยที่ใดและบัตรอิเล็กทรอนิกส์เป็นบัตรชั่วคราวที่ไม่มีรูปและพิมพ์ชื่อที่ชัดเจน ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นอาจนำไปใช้โดยหลงผิดนั้น เป็นเรื่องง่ายแก่การกล่าวอ้างไม่มีเหตุผลและน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ พยานหลักฐานตามทางไต่สวนมีน้ำหนักรับฟังข้อเท็จจริงได้แล้วว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา แทนจำเลย ที่จำเลยอุทธรณ์ว่าอาจเกิดการผิดพลาดในการใช้บัตรของบุคคลที่อยู่ในห้องหรือเครื่องแสดงตนเพราะเป็นการใช้เครื่องวันแรกนั้น ก็ปรากฏตามภาพถ่ายบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลย เอกสารหมาย ล.๒๐ ว่ามีการพิมพ์ลำดับที่ ๑๕๐ และชื่อสกุลของจำเลย ซึ่งนางสาวสายฝนตอบคำถามศาลว่าเป็นบัตรของจำเลยขณะเกิดเหตุ โดยปรากฏตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จ.๑๑ ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละคนจะมีเลขที่บัตรของตนเองโดยเฉพาะ และจำเลยมีบัตรเลขที่ ๑๕๐ ดังนั้น หากมีความผิดพลาดเรื่องการใช้บัตรของบุคคลอื่นที่อยู่ในห้องดังที่จำเลยอุทธรณ์ ย่อมต้องมีการทักท้วงของผู้ใช้บัตรที่แสดงตนและลงมติแล้วแต่ไม่ปรากฏชื่อและหมายเลขของตน ณ เวลาดังกล่าว แต่ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร จ.๑๑ ไม่ปรากฏว่ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใดทักท้วงว่ามีการผิดพลาดหรือบกพร่องของการประมวลผลในการแสดงตนและลงมติดังกล่าว พยานหลักฐานตามทางไต่สวนของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีน้ำหนักให้รับฟังได้แล้วว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปอยู่ในความ

ครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น โดยจำเลยยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรราย
นั้นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติดำรงพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่
๑๐ พ.ศ. วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา แทนจำเลยอัน
เป็นความผิดตามฟ้อง ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยมานั้นชอบ
แล้ว อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นางอโนชา ชีวิตโสภณ

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม อธ ๑ /๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม อธ ๙ /๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธณิกานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จำเลย	อุทธรณ์คัดค้าน	คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง	ลงวันที่ ๓ เดือน สิงหาคม	พุทธศักราช ๒๕๖๕
องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์	รับวันที่ ๒๕ เดือน เมษายน	พุทธศักราช ๒๕๖๖

โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ (บางซื่อ-ดุสิต) กรุงเทพมหานคร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุม แต่ไม่ได้ลาประชุม ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา จำเลยฝาก บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของ จำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทน ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อ ตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการ ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เป็นตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชน ชาวไทยและถือเป็นมติที่ไม่ชอบ อันเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรรวมทั้งกระบวนการกฎหมายของ ฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครชัยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิจารณา ว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณี ต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์คำฟ้อง เอกสารท้ายคำฟ้อง รายงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คำแถลงของโจทก์และจำเลย และอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าพนักงานของรัฐ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ ณ ห้องประชุมใหญ่ วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา ซึ่งห้องประชุมดังกล่าวมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดได้ ปรากฏลายมือชื่อ จำเลยเป็นผู้เข้าร่วมประชุม ลำดับที่ ๑๕๐ ตามใบรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เอกสารหมายเลข ๘ ระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ในวาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติในลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ต่อมาในวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา มีการนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้ลงมติในลำดับที่ ๑๔๓ หมายเลขบัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๔๘๘ และแผ่นที่ ๕๑๓ ต่อมาเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา มีการตรวจสอบองค์ประชุมแต่จำเลยไม่แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมายเลข ๑๑ แผ่นที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ ในวันเดียวกัน เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่ยุคดิจิทัลที่ห้องประชุมชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล มีจำเลย พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ร่วมเป็นวิทยากร หลังจากเสร็จงานเสวนาจำเลยเดินทางกลับไปร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อจนปิดการประชุมในเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยประการแรกว่า โจทก์มีภาระการพิสูจน์ถึง การกระทำความผิดและเจตนาของจำเลย หรือไม่ จำเลยอุทธรณ์ว่า ในคดีอาญาความรับผิดทาง อาญาเป็นเรื่องร้ายแรงและกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล การพิจารณาวินิจฉัยความรับผิดทาง อาญาจึงต้องเคร่งครัดและมีอาจสันนิษฐานไว้ก่อนได้ว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจนกว่าจะพิสูจน์จน ปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้นำสำนวนการไต่สวนของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลักในการพิจารณา จึงเป็นเพียงการให้ความสะดวกต่อศาลซึ่งมีหน้าที่ และบทบาทในการค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ให้มีแนวทางใน การค้นหาความจริงโดยรวดเร็วในช่วงเริ่มต้นเท่านั้น เมื่อพิจารณาประกอบมาตรา ๘ วรรคสาม ก็ไม่มี บทบัญญัติใดของกฎหมายกำหนดให้โจทก์ไม่มีภาระการพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดหรือตัดภาระ ของโจทก์ในการพิสูจน์ความผิดของจำเลยที่โจทก์ฟ้อง ระบบไต่สวนที่ให้นำสำนวนคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหลักในการพิจารณา จึงเป็นการให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนค้นหาความจริง แต่ไม่ได้กำหนดหรือบังคับให้ศาลจำต้องรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นยุติตามที่ปรากฏใน รายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ประการเดียว และก็ไม่ได้กำหนดให้จำเลยมี ภาระการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนแต่อย่างใด รวมทั้งมิใช่การกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ความผิด เป็นหน้าที่ของศาลแทนโจทก์ เห็นว่า แม้การพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะ ใช้ระบบไต่สวน ก็เป็นเพียงให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เท่านั้น แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ไม่ได้บัญญัติเรื่องภาระการพิสูจน์ไว้โดยเฉพาะ การพิจารณาคดีอาญาของ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ ที่

บัญญัติว่า “ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดและแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๒ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙๘/๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งมีบทบัญญัติเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ ว่า “บทบัญญัติมาตรา ๙๘/๑ วรรคหนึ่ง เพียงแต่บัญญัติให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนำรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาเป็นหลักในการพิจารณาเท่านั้น ไม่ได้เป็นบทบังคับให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต้องรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นยุติตามที่ปรากฏในรายงานและสำนวนคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่ประการเดียว เนื่องจากกระบวนการในชั้นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายนี้เป็นเพียงกระบวนการชั้นแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้นก่อนยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลเท่านั้น ซึ่งศาลยังคงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดพยานหลักฐานแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๗/๑ และมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ส่วนโจทก์ยังต้องมีภาระการพิสูจน์การกระทำและเจตนาของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิดเช่นเดียวกับความผิดอาญาทั่วไป” ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญย่อมเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์การอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น จึงต้องรับฟังว่าโจทก์มีภาระการพิสูจน์ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยมา หากโจทก์ไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาแสดงตามภาระการพิสูจน์ของโจทก์ให้ศาลรับฟังได้ว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิด

ตามฟ้องแล้ว ย่อมถือว่าจำเลยไม่ใช่ผู้กระทำความผิด ศาลต้องมีคำพิพากษายกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยฟังขึ้น

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยเป็นประการสุดท้ายว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงทางการเมือง หรือไม่ จำเลยอุทธรณ์ว่า ทางไตสวนไม่มีพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใดที่แสดงให้เห็นว่า จำเลยได้มอบหมาย สั่งการ หรือ รู้เห็นเป็นใจให้ผู้ใดใช้บัตรของตน มีเจตนาทุจริต มีเหตุจงใจ หรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนใด จำเลยได้ลงมติดด้วยตนเองไม่ได้ฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรของจำเลย ในช่วงที่จำเลยออกไปร่วมงานเสวนาอย่างเร่งรีบเพื่อจะกลับมาประชุมต่อให้เร็วที่สุด อาจทำให้ลืมเสียบัตรคาหรือวางไว้ที่จุดเดิม จำไม่ได้แน่ชัดว่าหลงลืมบัตรไว้หรือไม่ ที่ใด ในลักษณะใด จำเลยออกไปร่วมงานเสวนาอย่างเปิดเผย เห็นว่า เมื่อพิจารณาตามคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ที่เบิกความว่า พันเอกอดิสรณ์ไปถึงงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา เมื่อเวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา มีคนแจ้งขอเลท (Late) จากนั้นอีกสักพักจำเลยมาถึงงานและพูดคุยเตรียมงานก่อนขึ้นเวที เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา จึงขึ้นเวที บนเวทีได้พูดคุยใช้เวลาเกินกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที แล้วพันเอกอดิสรณ์ออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา แต่ก่อนออกจากสถานที่จัดงานพันเอกอดิสรณ์พร้อมกับจำเลยและนางสาวทักษอร ได้ถ่ายรูปร่วมกันบนเวทีนั้น คำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ขัดแย้งกับคำเบิกความของนางสาวอัจฉรา ชินนิมพาณิซย์ ที่เบิกความว่า นางสาวอัจฉราได้จัดเวลาให้จำเลยมาร่วมงานเท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยให้วิทยากรท่านอื่นให้ความรู้ตามที่กำหนดเดิมไปก่อนเพราะจำเลยติดประชุมที่รัฐสภา ซึ่งอยู่ใกล้ที่จัดงานเสวนาสามารถเดินทางไปได้ด้วยความรวดเร็วไม่น่าจะเกิน ๕ ถึง ๑๐ นาที จำเลยน่าจะเดินทางมาถึงงานได้เมื่อนางสาวอัจฉราติดตาม และจำเลยอยู่ที่งานเสวนาประมาณ ๒๐ นาทีเท่านั้น ซึ่งนางสาวอัจฉราเป็นผู้จัดงานเสวนามีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นเวที และดูแลให้งาน

เสวนาดำเนินไปอย่างราบรื่นจนเสร็จการเสวนา แต่พันเอกอดิสรณ์เป็นเพียงผู้ได้รับเชิญมาร่วมงาน เป็นวิทยากรเท่านั้น ทั้งพันเอกอดิสรณ์ก็ไม่ได้เบิกความยืนยันว่า จำเลยมาทำงานเสวนาเมื่อใด ได้ขึ้นอภิปรายบนเวทีในเวลาใด และใช้เวลาอยู่บนเวทีนานเท่าใด คงเบิกความไปตามที่คาดคะเนเท่านั้น นอกจากนี้คำเบิกความของนางสาวอัจฉรายังสอดคล้องกับเหตุการณ์ตามจริงที่จำเลยเบิกความว่า จำเลยอยู่ในงานเสวนาประมาณ ๓๐ นาที ได้พูดคุยชวนผู้เข้าร่วมงานเสวนาเพียงสั้น ๆ ร่วมถ่ายภาพ และแจกของที่ระลึกให้กับผู้เข้าร่วมงานต่าง ๆ เล็กน้อย หลังจากนั้นจำเลยก็รีบกลับเข้ามายังที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อ คำเบิกความของนางสาวอัจฉราซึ่งเป็นประจักษ์พยานรู้เห็น เหตุการณ์ใกล้ชิดที่สุด เพราะเป็นผู้จัดงานรู้ข้อมูลดีที่สุด มีน้ำหนักน่าเชื่อถือยิ่งกว่าพยานปากใด ๆ จึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่าคำเบิกความของพันเอกอดิสรณ์ พันเอกอดิสรณ์คงเบิกความยืนยันแต่เพียงว่า จำเลยมาช้าแต่ขึ้นเวทีพร้อมกัน ซึ่งขัดแย้งกับนางสาวอัจฉราที่ว่าจัดให้จำเลยขึ้นเวทีภายหลังวิทยากรอื่น ๆ แสดงว่าจำเลยมาขึ้นเวทีเสวนาภายหลัง แต่อยู่ร่วมงานเสวนาจนเสร็จงานประมาณเวลา ๑๔.๓๐ นาฬิกา แล้วจึงแจกของที่ระลึกและถ่ายภาพร่วมกัน เมื่อตามคำเบิกความนางสาวอัจฉรา ปรากฏว่า จำเลยอยู่ร่วมงานเพียง ๒๐ นาที เนื่องจากเนื้อหาที่จำเลยมากล่าวนั้นมีไม่มาก ประกอบกับผู้เข้าร่วมงานเสวนามีจำนวนน้อย เชื่อว่ามีการรอผู้เข้าร่วมงานเสวนาเป็นเวลาพอสมควร และทำให้งานเสวนาบนเวทีเลิกเร็วกว่ากำหนดการเดิมไปอย่างมาก สอดคล้องกับที่จำเลยเบิกความว่า จำเลยพูดคุยชวนผู้เข้าร่วมงานเสวนาเพียงสั้น ๆ ทั้งเมื่อพิจารณาเอกสารหมายเลข จ.๑๐ หน้าที่ ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ ซึ่งเป็นการแสดงตนเพื่อลงมติในร่างข้อบังคับสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ก็ปรากฏว่าในเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา จำเลยไม่ได้แสดงตนแต่อย่างใด จึงเป็นไปได้ว่าเมื่อจำเลยออกจากงานเสวนาประมาณเวลา ๑๕ นาฬิกา ในเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา จำเลยยังเดินทางไม่ถึงที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จึงไม่ได้แสดงตนแต่จำเลยไปถึงที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรก่อนเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา จำเลยจึงได้ลงมติในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ตามเอกสารหมายเลข จ.๑๐ หน้าที่ ๖๓๙ ถึง ๖๕๓

จำเลยยังลงมติในสภาเวลา ๑๓.๒๒ นาฬิกา หลังจากทำงานเสวนาเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ ๑๓.๐๐ นาฬิกา แสดงว่าจำเลยยังอยู่ในรัฐสภาหลังเวลา ๑๓ นาฬิกา อันเป็นกำหนดการเริ่มงานเสวนา โดยมีได้รับไปงานเสวนา เชื่อว่าจำเลยและนางสาวอัจฉราได้ประสานงานกันจริง จำเลยจึงไม่จำเป็นต้องรีบไปตามกำหนดเวลาเสวนาดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับที่นางสาวอัจฉราเบิกความยืนยันว่า รัฐสภาอยู่ใกล้ที่จัดงานเสวนาสามารถเดินทางไปได้ด้วยความรวดเร็วไม่น่าจะเกิน ๕ ถึง ๑๐ นาที แสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่จำเป็นต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา เพราะแม้จำเลยจะออกจากประชุมสภาผู้แทนราษฎรหลังเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา ซึ่งเป็นเวลาพักประชุมประมาณ ๑ ชั่วโมง ก็ยังสามารถไปร่วมงานเสวนาซึ่งอยู่ไม่ไกลได้ทัน หากมีฉะนั้นก็ต้องฟังว่า จำเลยไปร่วมงานเสวนาถึง ๑ ชั่วโมงเศษ ทั้งที่ไม่จำเป็นต้องอยู่ร่วมงานนานเช่นนั้น และไม่สอดคล้องกับพยานปากอื่นที่ว่าจำเลยอยู่ร่วมงานเสวนาเพียง ๒๐ - ๓๐ นาที เท่านั้น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นได้ว่า จำเลยไม่ได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น เพราะหากเป็นเช่นนั้น ในเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา ขณะที่จำเลยเดินทางยังไม่ถึงที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นย่อมจะต้องใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยกดปุ่มแสดงตนแทน จำเลยตามที่จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้ เมื่อปรากฏตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ เอกสารหมาย จ.๑๑ แผ่นที่ ๓๓๐ ถึง ๓๔๒ ว่า จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดำเนินการตั้งแต่วเวลา ๑๒.๐๙ นาฬิกา จนถึงเวลา ๑๗.๔๙ นาฬิกา ซึ่งในช่วงเวลาอื่นก่อนและหลังการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โจทก์ไม่ได้โต้แย้งว่า จำเลยก็ไม่ได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติเช่นเดียวกัน จึงต้องฟังว่าจำเลยเป็นผู้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่ ๑ เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่ ๓ เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เช่นเดียวกับการ

ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติดังกล่าว โดยจำเลยใช้เวลาในระหว่างพักการประชุมไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว และแม้จำเลยจะเคยแจ้งความไว้ต่อพนักงานสอบสวนว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว โดยจำเลยมิได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้แก่ผู้ใด และมิได้ยินยอมให้ผู้ใดแสดงตนหรือลงมติแทนแต่อย่างใด เพราะวันดังกล่าวจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานเสวนาแบ่งปันความรู้บทบาทแม่แห่งยุคดิจิทัล ซึ่งจำเลยเชื่อว่าเกิดจากความบกพร่องของบัตรและระบบลงมติหรือมีบุคคลกดปุ่มโดยใช้บัตรของจำเลยไปโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยหรือมีบุคคลจงใจทำให้ระบบแสดงผลว่ามีการลงมติโดยจำเลยโดยมิชอบตามเอกสารหมาย ล.๑๙ ก็ตาม แต่ก็ปรากฏตามคำเบิกความของจำเลยว่า จำเลยจำเวลาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ได้ เนื่องจากผ่านมานานแล้ว เมื่อจำเลยจำไม่ได้ว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างไร การแจ้งความตามเอกสารหมาย ล.๑๙ จึงไม่ต่างจากการปฏิเสธทุกประการ เป็นไปตามสิทธิของจำเลยในคดีอาญาซึ่งมีสิทธิที่จะต่อสู้คดี เมื่อพยานหลักฐานที่โจทก์ นำสืบและที่ได้ความจากทางไต่สวนไม่ปรากฏว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายใด ทั้งโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานที่แจ้งชัด เช่น ภาพถ่ายจากกล้องวงจรปิดมาแสดงให้เห็นว่าจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อเวลาใดแน่ชัด พยานหลักฐานของโจทก์ที่นำสืบและไต่สวนมาจึงไม่สอดคล้องต้องกันและไม่ หนักแน่นเพียงพอที่จะรับฟังว่า จำเลยฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของจำเลยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรของจำเลยไปอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยกดปุ่มแสดงตนและลงมติแทน จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าจำเลยปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต จำเลยจึงไม่มีความผิดตามฟ้อง อุทธรณ์ของจำเลยฟังขึ้น

(อม.๕๐)

- ๑๐ -

จึงวินิจฉัยกลับ ให้ยกฟ้อง.

นายเจียรदनัย ธรรมคุณี

(อม.๓๑/๑)

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีชั้นอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. ๑/๒๕๖๖

คดีหมายเลขแดงที่ อม. อธ. ๙/๒๕๖๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลฎีกา

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	โจทก์
		นางสาวธนิศานต์ พรพงษาโรจน์	จำเลย

เรื่อง ความผิดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินโดยการตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การตั้งกรรมาธิการ การเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรอิสระ การให้ความเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน จำเลยลงชื่อเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) ซึ่งมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยไม่ได้ลาประชุม แต่ระหว่างเวลา ๑๓.๓๐ ถึง ๑๕ นาฬิกา

จำเลยไม่ได้อยู่ในที่ประชุมและได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของตนไว้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่น หรือบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยอยู่ในความครอบครองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นโดยความยินยอมของจำเลย เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายนั้นใช้บัตรของจำเลยแสดงตนและลงมติแทนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว วาระที่หนึ่ง เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีเจตนาทุจริตแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น หรือมีพฤติการณ์ที่รู้เห็นหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการออกเสียงลงคะแนนแทนกัน ทั้งที่จำเลยทราบดีว่าไม่อาจกระทำการแทนกันได้ ส่งผลให้การออกเสียงลงคะแนนในการประชุมไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย ถือเป็นนิติที่ไม่ชอบ เป็นเหตุให้สภาผู้แทนราษฎรและกระบวนการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติได้รับความเสียหาย เหตุเกิดที่แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒

จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้ว พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒ จำคุก ๑ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ กรณีต้องกักขังแทนค่าปรับให้กักขังไม่เกิน ๑ ปี

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

พิเคราะห์พยานหลักฐานที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้สวนประกอบสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และอุทธรณ์ของจำเลยแล้ว ข้อเท็จจริง

เบื้องต้นรับฟังได้ว่า จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการเสนอและพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ จำเลยจัดทำโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อ การเลี้ยงดูลูกในยุคดิจิทัล ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา ได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเชิญพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ เป็นวิทยากร ตามสำเนาบันทึกข้อความและหนังสือเอกสารหมายเลข จ.๑๔ ต่อมาวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา (ห้องจันทรา) อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ชั้น ๒ ซึ่งมีที่นั่งและช่องเสียบบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการใช้งานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน จำเลยลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมโดยไม่ได้ลาประชุม ในวันดังกล่าวที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่หนึ่ง และลงมติเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา โดยมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยในการลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๔๘๙ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ วาระที่สอง มีการตั้งคณะกรรมการธิการเต็มสภา และวาระที่สาม ที่ประชุมลงมติเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา โดยมีการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยในการลงมติ ลำดับที่ ๑๔๓ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๕๑๓ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ หลังจากนั้นที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... เวลา ๑๔.๓๔ นาฬิกา ซึ่งมีการตรวจสอบองค์ประชุมเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา แต่จำเลยไม่แสดงตน ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๒๔ ถึง ๖๓๖ เอกสารหมายเลข จ.๑๑ ต่อมาเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ที่ประชุมลงมติ

ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ข้อ ๓ โดยจำลองมติ ลำดับที่ ๑๓๑ เลขที่บัตร ๑๕๐ ตามรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๔ หน้า ๖๔๓ เอกสารหมาย จ.๑๑ จากนั้นจำลองได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมตร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... อีกหลายครั้งจนกระทั่งเสร็จสิ้นการประชุมในเวลา ๑๗.๕๐ นาฬิกา ในวันดังกล่าวระหว่างเวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา มีการจัดงานเสวนาตามโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล ที่ห้องประชุม ชั้น ๕ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ เลขที่ ๑๒๕๖/๙ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขต ดุสิต กรุงเทพมหานคร มีจำลอง พันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ และนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ เป็นวิทยากร

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำลองประการแรกมีว่า จำเลยอยู่ในห้องประชุม และลงมตร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาล ที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่หนึ่ง และวาระที่สาม หรือไม่ทางใดส่วนได้ความจากพันเอกอดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ พยานโจทก์เบิกความว่า จำเลยมีหนังสือลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒ เชิญพยานให้เป็นวิทยากรเนื่องจากจำลองได้จัดทำโครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน หัวข้อเรื่อง “การเลี้ยงดูลูกในยุคสมัยดิจิทัล” ในวันพฤหัสบดีที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓ ถึง ๑๕ นาฬิกา ตามเอกสารหมาย จ.๑๔ พยานเดินทางถึงสถานที่จัดงานเวลา ๑๒.๒๙ นาฬิกา และออกจากงานในเวลา ๑๕ นาฬิกา ตามบันทึกไทม์ไลน์ ส่วนตัว (Timeline) ในแอปพลิเคชัน Google Maps เอกสารหมาย จ.๑๖ พยานจำได้ว่าเมื่อถึงเวลา ๑๓ นาฬิกา มีเหตุให้ล่าช้า จากนั้นไม่นานจำลองมาถึงงานและได้มีการพูดคุยเตรียมงานกับพยานและนางสาวทักษอร ภักดิ์สุขเจริญ ต่อมาพิธีกรได้เชิญขึ้นเวทีเสนาขณะนั้นเวลาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา การเสนาเป็นลักษณะพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน และใช้เวลามากกว่า ๓๐ นาที แต่ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๑๕ นาที ก่อนออกจากสถานที่จัดงานพยานกับจำลองและนางสาวทักษอรได้ถ่ายรูปร่วมกัน

บนเวที เมื่อลงจากเวทีแล้วพยานยังได้พูดคุยกับจำเลยและนางสาวทักษอรเป็นเวลาสั้น ๆ จากนั้น พยานใช้เวลาอีกประมาณ ๑๕ นาที ในการพูดคุยกับผู้มาร่วมงานจนถึงเวลา ๑๕ นาฬิกา พยานจึงออกจากสถานที่จัดงานโดยมีบันทึกไทม์ไลน์ส่วนตัวในแอปพลิเคชัน Google Maps ยืนยันว่า พยานออกจากสถานที่จัดงานเวลา ๑๕ นาฬิกา คำเบิกความของพยานตรงกับบันทึกถ้อยคำที่พยานเคยให้ไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข จ.๒๕ โดยมีรายละเอียดข้อเท็จจริงตามลำดับ เหตุการณ์ที่พยานรู้เห็นเกี่ยวข้องโดยตรง ได้ความว่าพยานเดินทางมาถึงสถานที่จัดงานก่อนเวลา เมื่อการเสวนาไม่เริ่มตามกำหนดเวลาที่ได้รับแจ้ง และไม่ปรากฏว่าช่วงเวลานั้นพยานมีความรีบร้อนหรือเร่งรีบ ย่อมมีเวลาเพียงพอให้พยานสามารถสังเกตและจดจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี และช่วงเวลาตามคำเบิกความของพยานมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับข้อมูลไทม์ไลน์ส่วนตัวที่แอปพลิเคชัน Google Maps บันทึกไว้ อันเป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ปรากฏว่าเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถืออย่างไร ทั้งยังสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลาในการจัดงานเสวนา ประกอบกับข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลของพยานที่ได้จากการลงทะเบียนในแอปพลิเคชัน Google Maps ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ เพื่อใช้ในการหาไทม์ไลน์หรือข้อมูลการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ อันเป็นหนึ่งในระบบที่รัฐบาลนำมาใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค จึงเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ หากใช้เป็นเพียงการคาดคะเนของพยานอย่างเลื่อนลอยดังที่จำเลยอุทธรณ์ไม่ พันเอกอดิสรณ์ยังเบิกความยืนยันว่าพบจำเลยก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และการเสวนาบนเวทีแล้วเสร็จไม่เกิน ๑๔.๓๐ นาฬิกา หลังจากนั้นพยานยังได้รับมอบของที่ระลึกจากจำเลยด้วย สอดคล้องกับที่จำเลยเบิกความรับว่า เดินทางไปร่วมงานเสวนาดังกล่าว ร่วมถ่ายรูปและมอบของที่ระลึกให้วิทยากรกับตัวแทนเครือข่ายสตรีและแม่บ้านชุมชนต่างๆ ที่เข้าร่วมงาน หลังเสร็จการเสวนา ทั้งนี้ยังได้ความจากพยานจำเลยนางสาวอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ ผู้จัดงานเบิกความว่า จำเลยมาถึงงานเสวนาประมาณ ๑๓.๓๐ นาฬิกา และทุกคนลงจากเวทีเวลาประมาณ ๑๔

นาฬิกา ตรงกับที่พยานเคยให้ถ้อยคำไว้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามเอกสารหมายเลข ๒๔ เจือสมกับคำเบิกความของพยานเอกอัครราชทูตโดยพยานทั้งสองดังกล่าวไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน ทั้งไม่มีส่วนได้เสีย ไม่มีเหตุที่ต้องเบิกความและให้การปรัปรำจำเลย ทำให้คำเบิกความและบันทึกถ้อยคำของพยานเอกอัครราชทูตมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาประกอบหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ของจำเลยลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๔ ตามเอกสารหมายเลข ๓๓ ว่า ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ในระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จำเลยมีกิจธุระสำคัญต้องออกจากที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเข้าร่วมงานเสวนาวิชาการ โครงการกิจกรรมเวทีสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับแม่และเด็กในชุมชน ทั้งเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๕ จำเลยยังไปแจ้งความไว้ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางโพ กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ว่า เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ เวลากลางวัน มีผลการแสดงตนและลงมติในวาระที่หนึ่ง เวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และวาระที่สาม เวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา เป็นชื่อจำเลย ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... โดยจำเลยมิได้เป็นผู้กดปุ่มแสดงตนและลงมติดังกล่าว และจำเลยมิได้ฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนไว้ให้แก่ผู้ใดและมีได้ยอมให้ผู้ใดแสดงตนหรือลงมติแทนแต่อย่างใด เพราะวันดังกล่าวจำเลยเร่งรีบออกไปร่วมงานการเสวนา ตามรายงานประจำวันรับแจ้งเป็นหลักฐานเอกสารหมายเลข ๑๙ แม้จำเลยอุทธรณ์อ้างว่าจำเลยแจ้งความลงบันทึกประจำวันไว้เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ว่าไม่ได้ฝากบัตรไว้กับบุคคลอื่น ไม่อาจนำมารับฟังเป็นยุติได้ว่าจำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม เห็นว่า บันทึกประจำวันดังกล่าวปรากฏรายละเอียดชัดเจนว่าจำเลยออกไปร่วมงานเสวนาและไม่ได้เป็นผู้ลงมติ ทั้งจำเลยไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนภายหลังจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาแก่จำเลยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยจำเลยได้รับหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาแล้วเป็น

เวลานานถึงหนึ่งปีเศษ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การแจ้งความเป็นหลักฐานต่อเจ้าพนักงานเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองในเรื่องที่สำคัญย่อมต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว เชื่อว่าข้อความที่จำเลยได้แจ้งความไว้นั้นเป็นความจริง เจือสมกับพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า จำเลยได้เดินทางไปร่วมงานเสวนาก่อนเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา และอยู่ร่วมงานเสวนาประมาณ ๑ ชั่วโมง ย่อมเป็นไปได้ที่จำเลยจะอยู่ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎรและลงมติวาระที่หนึ่ง เมื่อเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และลงมติวาระที่สาม เมื่อเวลา ๑๔.๐๑ นาฬิกา อุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า จำเลยออกไปร่วมงานเสวนาในช่วงพักการประชุมเวลา ๑๔.๐๒ นาฬิกา เดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ใช้เวลาเพียง ๓ ถึง ๕ นาที เพราะสถานที่จัดงานอยู่ใกล้กับอาคารรัฐสภา จึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า จำเลยฝากหรือยินยอมให้ผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยเพื่อให้บุคคลอื่นลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิรัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... วาระที่หนึ่ง และวาระที่สามแทนจำเลยในวันเกิดเหตุ หรือไม่ ได้ความจากนางสาวสายฝน ไกรสมเลิศ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พยานโจทก์เบิกความว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์จริงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ตีตติงเกอร์เลขที่และชื่อสกุลสมาชิกบนพื้นสติ๊กเกอร์สีขาว อักษรสีดำ คนละด้านกับชิปบัตร วิธีใช้คือ เสียบบัตรให้ชิปคว่ำลงไปในช่องเสียบบัตร เมื่อชิปคว่ำ ฝั่งหงายจะปรากฏชื่อสกุลของสมาชิกอยู่บนหัวบัตร ซึ่งการใช้บัตรแสดงตนและลงมติโดยเปิดเผยใช้วิธีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแสดงตนและลงคะแนนแต่ละครั้งเป็นเรื่องที่ต้องกระทำหลายขั้นตอน เห็นว่า ผู้ที่พบเห็นสามารถทราบว่าเป็นของผู้ใด จึงเป็นการยากที่จะมีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไปใช้โดยผิดหลง การที่มีบุคคลอื่นนำบัตรอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏชื่อสกุลของจำเลยมาใช้ลงมติในระหว่างที่จำเลยไม่อยู่ในห้องประชุม เช่นนี้ย่อมแสดงว่าต้องมีบุคคลรู้ว่าจำเลยออกจากห้องประชุมเมื่อใด และจะกลับเข้ามาประชุมอีกหรือไม่ รวมทั้งต้องมีบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยไว้เพื่อใช้ลงมติแทนได้ และเมื่อจำเลยกลับมาจากงาน

เสวนาก้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ลงมติในการพิจารณาร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ได้ทันที พฤติการณ์บ่งชี้ว่าจำเลยรู้เห็นยินยอมให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแสดงตนและลงมติแทนจำเลยในเวลาที่เกิดเหตุ ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า ไม่มีมูลเหตุจงใจใดให้จำเลยต้องฝากบัตรเพื่อลงมติร่างพระราชบัญญัติเหรียญราชรุจิ รัชกาลที่ ๑๐ พ.ศ. ... ได้ความจากนายวิเชียร ขวลิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ทำหน้าที่กรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล (วิปรัฐบาล) พยานจำเลยเบิกความว่า ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นร่างพระราชบัญญัติสำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดให้ความเห็นชอบเพื่อต้องการแสดงออกว่าเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ เห็นว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวนับเป็นเหตุจงใจประการหนึ่งให้จำเลยซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยแรกต้องฝากบัตรอิเล็กทรอนิกส์ของตนให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอื่นใช้แสดงตนและลงมติแทนในขณะที่จำเลยไม่อยู่ในที่ประชุม สำหรับข้ออุทธรณ์ของจำเลยที่ว่า การแสดงผลลงมติเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ทั้งสองครั้งน่าจะเกิดจากความผิดพลาดของระบบนั้น โจทก์มีนายชัยรัตน์ ทาริยา นักวิชาการโสตทัศนศึกษาชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานโสตทัศนูปกรณ์ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมระบบเสียงและระบบการลงคะแนนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมร่วมกันของรัฐสภาเบิกความเกี่ยวกับการทำงานของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ว่า การจะปรากฏผลแสดงตนหรือลงมติว่ามีชื่อสมาชิกคนใดลงคะแนนอย่างไร จะต้องเริ่มจากประธานในที่ประชุมมีคำสั่งให้เปิดระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งจะมีการล้างข้อมูลเก่าออกก่อน จากนั้นจะต้องเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของสมาชิกเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง กับต้องกดปุ่มลงคะแนนด้วย หากขาดขั้นตอนอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะไม่ปรากฏชื่อหรือผลใด ๆ โดยการทำงานของเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์มีการทำงานร่วมกับระบบฮาร์ดแวร์ (Hardware) ได้แก่ เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ แผงปุ่มลงคะแนนกับระบบซอฟต์แวร์ (Software) ซึ่งเป็นชุดโปรแกรมคำสั่งคอมพิวเตอร์ ในการเปิดปิดการลงคะแนน

การคำนวณและประมวลผลคะแนน โดยมีบัตรลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อกลาง ทั้งปัญหาที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแจ้งเหตุขัดข้อง ได้แก่ เครื่องเสียบบัตรค้าง กดลงคะแนนแล้วแต่เครื่องขึ้นว่า ยังไม่ได้ลงคะแนน ออกเสียงว่าเห็นด้วยแต่เครื่องแจ้งว่างดออกเสียง ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งทักท้วงต่อประธานในที่ประชุม และมีการบันทึกไว้ตามเอกสารหมายเลข ๑๑ และเป็นกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของตน เสียบบัตรเข้าเครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์ กับต้องกดปุ่มแสดงตนหรือลงคะแนนด้วย ดังนั้น หากไม่มีการเสียบบัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เครื่องอ่านบัตรอิเล็กทรอนิกส์และกดปุ่มแล้ว หรือมีการเสียบบัตรค้างไว้แต่ไม่ได้กดปุ่มโดยย่อไม่อาจเกิดการประมวลผลใด ๆ ขึ้นได้ สำหรับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อผิดพลาดในขั้นตอนของการประมวลผลเท่านั้น หากใช้ข้อผิดพลาดของระบบลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ทั้งระบบ เห็นว่า ในวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ จำเลยได้ใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติก่อนและหลังเวลาเกิดเหตุจำนวนหลายครั้ง โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยได้แจ้งต่อที่ประชุมสภาว่ามีข้อผิดพลาดแต่อย่างใด แต่จำเลยกลับโต้แย้งเฉพาะเวลา ๑๓.๔๑ นาฬิกา และ ๑๔.๐๑ นาฬิกา ว่าระบบขัดข้องหรือผิดพลาด ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นโดยจำเลยอยู่ในที่ประชุมหรือลงมติดด้วยตนเองจริง จำเลยย่อมต้องแจ้งต่อที่ประชุมสภาถึงข้อผิดพลาดนั้นในทันที แต่ก็ได้มีการแจ้งข้อขัดข้องเกี่ยวกับการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของจำเลยแต่อย่างใด นายชัยรัตน์เป็นพยานคนกลางเบิกความตามข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ไม่ปรากฏว่ามีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน คำเบิกความของนายชัยรัตน์มีน้ำหนักให้รับฟังว่า ระบบการใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติไม่เกิดข้อผิดพลาด ส่วนข้อที่จำเลยอุทธรณ์ว่า จำเลยออกไปร่วมงานเสวนาอย่างเร่งรีบเพื่อจะกลับมาประชุมต่อให้เร็วที่สุด อาจทำให้ลืมเสียบบัตรคาหรือวางไว้ที่จุดเดิม จำไม่ได้แน่ชัดว่าหลงลืมบัตรไว้หรือไม่ ที่ใด ในลักษณะใด ประกอบกับจำเลยมีการกิจหลายอย่าง มีการออกเสียงลงคะแนนหลายครั้งยากที่จะจดจำรายละเอียด

ในแต่ละวันนั้น เห็นว่า บัตรอิเล็กทรอนิกส์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสิ่งที่ต้องใช้เพื่อแสดงตน และการทำงานที่ในทางนิติบัญญัติในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเลยต้องพก และเก็บรักษาไว้ประจำตัว จำเลยคงกล่าวอ้างเพียงว่าลืมบัตรอิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยจำไม่ได้ว่าลืมไว้ที่ใด แต่จำเลยไม่ได้นำสืบว่าจำเลยได้รับบัตรอิเล็กทรอนิกส์คืนมาได้อย่างไร ทั้งที่เมื่อจำเลยกลับเข้าร่วมประชุมโดยจำเลยไม่มีที่นั่งประจำ เนื่องจากห้องประชุมมีที่นั่งไม่เพียงพอกับสมาชิก แต่จำเลยสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติด้วยตนเองในเวลา ๑๕.๐๙ นาฬิกา ได้ทันที การกล่าวอ้างของจำเลยจึงขัดต่อเหตุผล ข้ออุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายว่า ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยโดยเพิกเฉยต่อหลักสากลว่าด้วยการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ แล้วหลักการการพิสูจน์เป็นของจำเลยซึ่งไม่ชอบและไม่เป็นธรรม ตามอุทธรณ์ของจำเลย หรือไม่ เห็นว่า การวินิจฉัยคดีนี้ศาลดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ วรรคแรก ที่ว่า การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวน โดยให้ศาลค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ แม้ว่าการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้โอกาสแก่คู่ความในการโต้แย้งคัดค้านพยานหลักฐานนั้นแล้ว เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น และวรรคสองที่ว่า การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยนำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณะผู้ไต่สวนอิสระแล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ และวรรคสามที่ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจาก

บุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ เห็นได้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้นกำหนดให้การพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ยึดสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก เป็นเพียงการกำหนดแนวทางการแสวงหาพยานหลักฐานตามที่ปรากฏในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เท่านั้น มิใช่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องยึดถือสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นเด็ดขาดว่าข้อเท็จจริงต่าง ๆ ต้องเป็นไปดังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สรุปโดยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยังมีอำนาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ปรากฏในสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ นอกจากนี้ในการรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในการพิพากษาคดีนั้น ศาลต้องยึดถือหลักการสำคัญในคดีอาญาที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง ในการรับฟังพยานหลักฐานหากทางไต่สวนปรากฏว่ามีประจักษ์พยานยืนยันการกระทำผิดของจำเลย ศาลย่อมต้องรับฟังข้อเท็จจริงจากประจักษ์พยานเป็นสำคัญ แต่หากไม่มีประจักษ์พยาน ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานและพฤติการณ์แวดล้อมในคดีที่มีความสมเหตุสมผล มีน้ำหนักเพียงพอและมีความเชื่อมโยงถึงตัวจำเลยในการพิจารณาการกระทำผิดของจำเลยได้ มิใช่ว่าหากไม่มีประจักษ์พยานแล้วจะไม่สามารถลงโทษจำเลยได้เสมอไป ซึ่งในคดีนี้ทั้งโจทก์และจำเลยต่างนำพยานของแต่ละฝ่ายเข้าไต่สวนเพื่อพิสูจน์ความผิดและความบริสุทธิ์ของจำเลยแล้ว และศาลยังได้เรียกพยานบุคคลมาไต่สวนเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรด้วย การที่ศาลจะลงโทษจำเลยหรือไม่ จึงเป็นการพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ได้ความทั้งหมด หาได้รับฟังแต่เพียงสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วผลักการะการพิสูจน์ให้แก่จำเลยแต่ฝ่ายเดียวตามที่จำเลยอุทธรณ์ไม่ คดีนี้พฤติการณ์แห่งคดีตามพยานหลักฐานแวดล้อมดังได้วินิจฉัยมาแล้วมีเหตุผลและ

น้ำหนักให้รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัยว่า จำเลยยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตน และลงมติแทน เมื่อการออกเสียงลงคะแนนเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกระทำใดเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนแทนกันจึงเป็นการขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๐ วรรคสาม ที่ให้สมาชิกคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการ ออกเสียงลงคะแนน และไม่ชอบด้วยข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๗๒ วรรคสาม ที่การออกเสียงจะกระทำแทนกันมิได้ อันถือเป็นการลงคะแนนที่ไม่สุจริต มีผลให้การออก เสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมนั้นไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของ ปวงชนชาวไทย และขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่ได้ปฏิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๑๕ ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยก่อให้เกิดความ เสียหายแก่สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น

วินิจฉัยยืน.

นายสมเกียรติ ตั้งสกุล